

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Néhány szál virág.

A közbiztonsági szolgálat hűséges teljesítése és a haza bátor védelmében közel félezer bajtársunk tett hitet vérével az esküje mellett. Legtöbbször 1916-ban haltak hősi halált, kerekén másfél-százán s ezekből százán az erdélyi határ védelmében. Félarcra és félkarral a magyar csendőr mindig megosztotta magát a szolgálata és a haza között, de akkor, 1916-ban hirtelen egész testtel kellett a hegyek láncán elébeállni annak a küzdelemnek, amely hivatva volt az ellenfelet addig tartani, amíg a haderő felvonul. Ezt a hősi küzdelmet kötelessége ismerni minden csendőrnek. Ha mégis képet mutatunk arról, azt a testület emlékünnepe azért tesszük, hogy megmutassuk a visszakerült területek hegyein járó bajtársaknak, azután a többieknek az emlékezés néhány szál virágát, amelyeket odateszünk a megdicsőültek sírhantjaira addig is, míg elkészülnek azokra az emlékezés kövei.

Vissza kell tehát néznünk és hogy a határ-hegyekre harcbanment kakastollasokat jól láthassuk, előbb látnunk kell magunk előtt futó magyarokat, aggodat, anyákat, gyermekeket, mögöttük pedig égis veresleni békés otthonok lángjait, akár 1848-ban. A határon egy éjszaka alatt fényes ezredek, ragyogó ágyúk, vas- és acéltömegek özönlöttek le és falvak, tanyák üszkei maradtak nyomukban... Itt-ott az úton öreg magyar szemek meredtek a zürzavarba, megbomlott lelkek nevettek és a forrón szerezett aranylót vetésbe tűzcsóvákat dobáltak. Az éles gerinceken, a sziklák mellett, erdők farengetében puskák ropogtak és az átoklepte tájon néhány erős férfi, lángolólelkű, bátrannéző férfi áll csupán, olyanok, akiknek karjacsapása súlyos, retentő, halálos: fénylő kakastollas csendőrök ők, akik azóta túlnöttek hegyen, fákon, mert hitük az eget verte!

Kakastoll libbent a csúcson, összeszorult ajkú csendőrök állottak ott, napokon át zúdult rájuk a fényes hadsereg, a vas, ólom, acél... Állottak vérezve, foggyva, míg kár lett volna nem tovább menniük. Aztán továbbmentek és kezdődött előről minden.

Fogyatkoztak az őrsök és úttalan utakon, sziklák, szakadékon, erdőkön át menekült az őslakó

s csak a csendőr védte, hogy menekvése ne váljék vérré... A zene győzelmet hirdetett a hegyek között, arra visszhangnak visszafelelt a kivert, megbolygatott ezrek serege, ha megrázkódott a levegő és közülük zúgva, vijjogva vágódott a gránát. A hegyek között meg talán tizedszer kiáltott a fogyatkozó csendőrök csapata: Előre!

Lehetek kétszázán... Előttük a tiszt fénylő szemekkel, fel se vette a záporozó géppuskát, harsant a szava, mint minden emberének: Csendőr, előre! Újból előredobódtak az éhes testek, a meleg szívek, — hajrá, hajrá! — és fent a hegyről egyre sürűbben kanyargott a vér vékony erekben...

... Óh, de kevesen voltak! Óh, hol volt még akkor onnan a segítség, a hadsereg, az ágyúk!... És a lélekben fakadt Imához vezényszóra, hány deres öreg csendőr, hány friss, barna csendőr szívében kelt fel az imádság:

„Istenünk, Te tegnap is voltál, ma is vagy és csak Te vagy most a segítőnk, segíts, mert igazunk van és a hazának még élnie kell!”

Aztán megindultak újra, de már gyengék voltak. A hegyeken a kétségbeesés összeszedte az erőket, gépeket és a tömeg visszalökte a száz-lélek, egy-szív hősokeket és ennél a rohamnál egymásután maradtak a sziklák a kakastollasok. Az őrnagy is, jegyezzük ide a nevét: Sikorszky, itt kapott a szívéhez. Dús erdei páfrányok puha ölére zuhant s mellette, előtte, mögötte hűséges alárendeltjei követték példáját, élete befejezését.

*

Az emlékezés napján, a csendőrnapon arra kell nézni, ahol ezek a hőseink ragyognak, fejük körül a megdicsőülés glóriája, régi, sötétzöld zubbonyukon piroslik a szivárgó vér, szemükben a lánglelkesség. Ide látszik fényük az erdélyi egekről, csillagokká váltak már, útmutatóvá minden csendőrnek, aki ott vagy itt portyázik s minél sötétebb az éjszaka, annál ragyogóbb a fényük. Arra mutatnak, hogy áldozatok nélkül nincs élet, reménység, és gyáva a nemzet, amelyik egyedeiben vagy közösségében riadozva gondol a küzdelmekre, a harcra, és a gyáva ember, gyáva nemzet megérdemli a sorsát, ha elvesz nyomorultul.

Úgy kellene, hogy ezeknek a bajtársaknak Erdély legmagasabb bércén állítsunk emléket a leg-hatalmasabb sziklából vésvé, hogy szétvilágítson ez az emlék éjjel-nappal, felhők fölé nyúlva, szétvilágítson az egész magyar tájra, azt hirdetve minden magyarnak, hogy csak a vérrrel megszentelt föld teremhet kenyeret és életet!

Hatvannégy bajtárs

emlékének szenteljük ezeket a sorokat, azoknak, akik vérükkel erősítették meg a csendőresküt: a hazáért és a szolgálatért mindhalálig! A testület százakra menő hősi halottjaiból őket emeljük az emlékezés lángja elé, őket, akik a nemzet szomorú esztendeiben, a felfordulás óráiban követték elődjeiket a dicsőségek csarnokába.

A nemzet elerőtlenedve és egészen magárahagyatva azokban az időkben az ellen a rém ellen küzdött, amely azóta is és különösen ma, egész Európa, sőt az egész keresztény világ megsemmisítésén dolgozik. Az 1918-as forradalom és az ezzel testvérré lett 1919-es kommunizmus a fosztogatás, rablás, gyilkolás és az emberi gonoszság minden elképzelhető gyaláztatosságait zúdította a nemzet testére. Fájdalmasabb és keservesebb csapás alig érte még a nemzetet.

A falvak, mezők, községek rendjének, életének hűségesebb katonasága, a m. kir. csendőrség, erejét a végsőkig feszítve állott a romlás útjába s ezen a harcán egyre-másra érték a vesztesé-

gek. Néhány hónap alatt hatvannégy tollas kalap hullott a porba, ennyi csendőrlélek szállott a fényességek honába, a megdicsőülésbe. A harcuk, áldozatuk méltó volt hozzájuk és nem volt hiába.

Ha ma emlékezzünk és ha elsősorban róluk emlékezzünk, azért tesszük, hogy rámutassunk azokra, akik a ma élethalálharcában a keleti földrészen velünk szemben állanak, akik ugyanazok, mint huszonhárom évvel ezelőtt voltak és akik — hitünk és tudásunk szerint — a művelt Európa legelső áldozatait a mi sorainkból követelték meg.

A felfordulás és az abból kinőtt vörös örület halottjairól időbeli sorrendben így emlékezzünk meg:

1918.

A forradalom és összeomlás szomorú éve. A zavaros idők, a megromlott közbiztonsági viszonyok gyorsan megkövetelik a csendőráldozatokat. Ezek közül csak öt esik magyar vidékekre, a többi a fellázított nemzetiségi területeken vesztette életét.

A magyarulakta részek öt áldozata:

Csendőr a vártán.

Napverőfényben és éjek szálltán,
Ott áll a csendőr mindig a vártán.

Ügyelve neszre, figyelve vészre,
Nem lehet baj, mit ne venne észre.

Nem lehet bűn, mit fel ne kutatna:
Hol fut a bűnös, mért ég a pajta?

Üttalan úton, irdatlan éjben:
Szent kötelesség virraszt lelkében.

Nyári viharban, őszi avarban,
Tavaszkok árján, hózivatarban:

Allja a csendőr mindig a vártát,
Őrzi a földnek szent, magyar álmát.

Kis faluk rendjét, tanyáknak csendjét,
Apró házacskák szentélye-szentjét.

Mindenkit, akik szebb jövőt várnak
Új életétől Magyarországnak.

Igazságától minden magyarnak,
Akik itt élni békén akarnak.

Akik itt győzni hitükkel fognak,
Mert e szent hitből fogan a Holnap.

... Napverőfényben és éjek szálltán
Ott áll a csendőr mindig a vártán!

PALASOVSKY BÉLA.

A kút.

Írta: DIENES ANDOR g. százados.

Évekkel ezelőtt találkoztam utoljára Kajtár tisztihelyetessel, aki azt mondta nekem:

— Emlékszik még főhadnagy úr a nyúlhegyi kútra? ...

— Hogyne. Jól emlékszem.

— Mindig figyelem, hogy mikor tetszik írni róla, de eddig nem olvastam.

— Még nem írtam róla soha.

— Mért nem ír erről egyszer főhadnagy úr? ...

— Magam sem tudom. Egyszer talán megírom ...

Az az eset a nyúlhegyi kúttal pontosan tizenkét esztendővel ezelőtt történt. Most megpróbálom elmondani úgy, amint volt.

Tizenkét esztendővel ezelőtt, tiszti próbaszolgálaton voltam a győrszentmártoni őrsön. Kis falu ez a Győrszentmárton, de nagy szerepet játszott a magyar művelődéstörténelemben, ha nem is ezen a néven, hanem mint „Pannonhalma“. A falu felett a híres bencés kolostor — az itteniek szerint a „vár“ — áll egy meredek dombon és óriási épülettömbjével, sarokbástyáival és tornyával uralkodik a vidék felett, mely a hagyomány szerint, a honfoglaló fejedelmi törzs letelepedési helye volt.

Emlékszem, egy havas-esős koratavaszi estén érkeztem meg a falu kis állomására, ahol egy csendőr várt és elvezetett az őrsre. Kopogtak a lépéseink a kihalt utcákban, a falu sötét volt, csak a dombtetőn világítottak az ezeresztendős bencés-vár ablakszemei. Valószínűtlen magasságban lebegett ez a sárgás-fehér ablaksor s olyan volt, mintha a föld és a borús ég között egy éjszakai vonat rostokolna ...

**Bujáki József szilicei őrsbeli alőrme-
stert két volt katonaszökevény a lakása ablakán ke-
resztül, 1918 november 2-án, bosszúból agyon-
lőtte. A tetteseket a csendőrség elfogta.**

**Németh Ferenc csákvári őrsbeli alőrme-
ster a Sóskútról Ödönmajor kifosztására indult
fegyveres tömeggel harcba keveredett és 1918
november 5-én elesett.**

**Hunyadi György 2. oszt. őrmester, zenta-
tornyospusztai őrsparancsnokot a fosztogatók
által elrablott holmik összeszedése közben a
Gunaras tanyasoron 1918 november 6-án há-
tulról orvul agyonlőtték.**

**Bihari György hajdusámsoni őrsbeli al-
őrmester 1918 november 25-én, szolgálaton kí-
vül, a Hajdusámsonhoz tartozó Martinka hegy-
községbe ment. Ott egy volt katonaszökevény
bosszúból, mert őt még a háború idején elfogta,
két másik ember segítségével agyonverte.**

**Fodor István 2. oszt. őrmester, jászárok-
szállási őrsparancsnok 1918 december 26-án,
több csendőrével, duhajkodó forradalmi kato-
nák elfogására indult, akik előzőleg egyik
csendőret megverték. Mikor éjjel rájuk talált,
hátról agyonlőtték.**

A románlakta vidékek áldozatai:

**Szoboszlai Dániel 2. oszt. őrmester, za-
rándi őrsparancsnokot a lázadó román tömeg
1918 november 2-án felkoncolta.**

**Kovács Péter 2. oszt. őrmester, cintosi
őrsparancsnokot 1918 november 2-án a lázadó,
fosztogató román tömeg hatalmába kerítette és
a csendőrlaktanya megtámadásához magával
vitte. A kitört harc közben agyonlőtték.**

**Szijasztó János népfelkelőt, aki a bojáni
(csizéri) őrsre volt beosztva, volt katonaszöke-
vények és hazatért forrongó katonák 1918 no-
vember 2-án Felsőszék községben agyonverték.**

**Papp István 2. oszt. őrmester, egresi őrs-
parancsnokot 1918 november elején a fellázadt
fegyveres román tömeg megölte.**

**Opra Géczy Pál 2. oszt. őrmester, felső-
moécsi őrsparancsnokot lázadó fegyveres román
tömeg 1918 november 6-án megölte.**

**Bartos István riskulicai őrsbeli alőrme-
stert 1918 november 24-én két társával a brádi
őrs megerősítésére vezényelték, mivel híre járt,
hogy a románok a brádi őrsöt le akarják fegy-
verezni. Mikor a brádi vasútállomáshoz érke-**

Az őrsraktanya a vár tövében feküdt. Késő este volt, mire odaértünk; az őrsirodában vacsora várt és vetett ágy. Itt volt a szállásom. Puskámat, kardomat, járőrtáskámat felakasztottam a fegyverállványra, magamra húztam a fehér takarót és egy perc alatt elaludtam. Azt hiszem, a bencéspapok kormosfalú váráról álmodtam, meg a sötét faluról, amit feltűzött szuronyú puskával portyáztam, havas esőben, koratavaszi szélben...

Másnap reggel külszolgálatba indultam Kajtár tiszthelyetessel, az őrsparancsnok-helyetessel.

— Ez lesz az első szolgálata, hadapród úr, — mondta — ez az igazi iskola, itt nehéz kérdéseket kaphat az ember...

Ugyanis hadapród-őrmester voltam akkor s mint ilyen, puskával, kakastollas kalappal portyáztam. Előírásosan megtöltöttük a puskáinkat a fal mellett, aztán kifordultunk a laktanyakapun, hogy megkezdjük a második számú őrjárat leportyázását. Az écsfalui úton indultunk el Kajtár tiszthelyetessel, ő volt a járőrvezető, én voltam a járőrtárs, ő jobbról ment, én balról. Az úton mély sár volt, az árkok mélyén olvadó hófoltok és a mezőkön csillogó napsütés. Ez az a március-eleji idő, amikor hajnalonkint még vékony zöld jégkéreg lepi be a tócsákat, hideg szelek csatangolnak a földeken, de mindig bátrabban kezd sütni a nap és tudjuk, hogy még néhány hét és a szőlőhegyen egy reggel virágba pattan az első cseresznyefa... A tavaszban talán az a legszebb, amikor várunk rá.

A falvak errefelé régi neveket viselnek, olyanokat, hogy: Ság, Écs, Pér, Nyul, Megyer-puszta. A lakosság

színmagyar, arcukban és magatartásukban valóban van valami közös vonás, ha ezt a nyílt, szegénységében is öntudatos, idegenekkel szemben tartózkodó néplelket nézed, önkéntelenül is a fejedelmi törzs törökösajtájú magyarságára gondolsz, a honfoglalók vezetésre hivatott nemzetiségére, mely az Árpád-ház keresztény királyait és szentjeit adta a világnak... Szokásaiknak és babonáiknak is ősi értelme van, a bencések egyik majorjában egy öreg pásztor a „garabonc“-ról beszélt nekem, akit ő a saját szemével látott egyszer egy jégverés idején a felhőkön lovagolni. Kis pihenőt tartottunk a bencés-majorban és én szótlanul és komolyan hallgattam az öreget, akinek — néhány kilométerre Győr gyárnegyedétől — megjelent a mezőkön a nyomtalanul elpusztult hitregénk egyik alakja, a magyar Pán, a bajkeverő Garabonciás.

A Pánzaér hídján át elértünk egy falut, itt egy régi nagy nyomozás emlékét láttam, egy üszkös házromot. A gyujtogató megkerült, de sem Kajtár tiszthelyettes, sem más, soha sem tudott magyarázatot adni arra, hogy mi állt a gyujtogatás hátterében. A sértett és a tanuk hallgattak a bíró előtt és a tettes gögösen fogadta a büntetést. Az üszkös rom körül ma is titok leng... Kajtár tiszthelyettes megmutatta egy bozótos szélén egy hétévelőtti kettős gyilkosság színhelyét és megmutatta Écshegy mellett azt a kiugró domboldalt, ahol valamikor betyárok lapultak és lesték a megyei úton jövő úri batárokat. Ez régen volt, akkor még nagy erdők borították ezt a vidéket, mint a Bakony utolsó nyulványát. Tényleg, — jut nekem is az eszembe — hiszen Géza fejedelem járhatatlan rengetegbe építette a bencések várát. Hol van ma az erdő és a Bakonyból is már csak mutatóban van egy kevés.

zett, az ott levő fegyveres románok agyonlőtték.

Szőke János 1. oszt. őrmester, nagysajói őrsparancsnok, a beszercei szárny visszavonuló legénységével együtt Szamosújvárra érkezett. Ott, a fellázadt falusi románsággal 1918 december 16-án kitört utcai harcban elesett.

A szerbek és horvátok áldozatai:

Kiss Pál 2. oszt. őrmester, csentai őrsparancsnokot és Kovács Mátyás vizsg. alőrme-
sert a szerb lázadó lakosság 1918 november 7-én legyilkolta.

Varga Sándor kővágóőrsi őrsbeli vizsg. al-
őrmester, Horvátországból betört fegyveres
bandával harcolva, 1918 november 6-án Tün-
dér lak mellett elesett.

Keszericze Vendel miksavári őrsbeli pró-
bacsendőrt Horvátországból betört fegyveres
banda 1918 november 13-án legyilkolta.

A szlovák vidékek áldozatai:

Mészner József 2. oszt. őrmester, kismodrói
őrsparancsnok 1918 november 5-én a kismodrói
jegyző feleségének segítségére sietett, akit a
lázongó szlovák tömeg megtámadott. A tömeg
őt koncolta fel.

Morocza Gábor 2. oszt. őrmester, ghymesi
őrsparancsnokot, rablott holmi felkutatása köz-
ben, a ghymesi határban lázadó szlovákok 1918
november 7-én orozva agyonlőtték.

Rutének áldozatai:

Ezek már áthúzódnak 1919 elejére. Arról
nincsenek adatok, hogy a rutén vidéken az
1918-as őszi forradalomban csendőrök áldozat-
tul estek volna.

Dedinszky József 2. oszt. őrmester, köves-
ligeti őrsparancsnok 1919 január 23-án Köves-
ligeten áthaladó alsószinevéri ruténektől a
katonapuskát el akarta venni, mire az egyik
agyonlőtte.

Kovács Miklós alőrme-
ster és **Balogh Ká-
roly** próbacsendőr, mint a havasközi őrs járőre,
a határban 1919 február 15-én két, katoná-
puskával vadászó ruténnel találkozott. A két
ruténtől nem vették el a puskákat, de felszólí-
tották őket a vadászás abbahagyására. Vissza-
tértükben a két rutén lesből agyonlőtte őket.

1919.

A proletárdiktatúra idejének csendőráldo-
zatait négy csoportban soroljuk fel. Az első
csoportba soroltuk azt a huszonnégyet, akiket

— És hol vannak ezek a régi esetek? — kérdeztem
magamban, mikor a nyulfalui pihenőszobában, a nagy-
pihenő alatt végighevertem a szalmazsákon — az erdő
eltűnt s vele együtt tűnt el a regényesség. Az egykori
bakonyszéli falvakban ma váltóhamisítás és biztosítási
csalás után nyomozunk...

És akkor jött futva a pihenőszobához a kisbíró és
megverte az ablakot:

— Tessenek mán gyünni a hegybe, megölték a
kútásót!...

Kaptuk a puskát és szaladtunk a „hegybe“. Ez a
„hegy“ tulajdonképpen Nyulhegy volt, a Nyulfalu feletti
hegyközség. Az állítólagos emberölés az újtelepen tör-
tént, ahol már nagy csoport kíváncsi leste a jövetelün-
ket. Bementünk az újtelep egyik új házának az udva-
rába: itt történt a dolog.

Az újtelep lakói szegény emberek voltak, akik
maguk verték fel házaikat. Olyan jött-menteknek szá-
mították őket a falu őslakói, amivel ők keveset törőd-
tek: megszerezték nagy kinnal a házhelyet, vályogfalat
húztak rá, még készen sem volt a ház, de a kemence
és a kút mindig megvolt már. Mert ez a fontos: a kenyér
és a friss víz. Ez a ház is ilyen volt, a falában még
nyersen álltak a vályogtéglák, az ablakot szalmaköteg-
gel tömték be, de a kemence már készen állt és az
udvaron ott tátongott a frissen ásott kút.

Hát ebben a kútban halt meg ma a kútásó.

Hogy halt meg? Hát azt nem lehet tudni. Az új-
telepi ember — a ház tulajdonosa — fent állt a kút
szélénél és a kezdetleges emelőszerkezettel, — a két
kecskelábra erősített fahengerrel — a vödört emelte ki
a mély veremből. A kútásó meg rakta a kibányászott

földet a vödörbe. Egyszer aztán igen sokáig rakta meg
a vödört földdel, hát a gazda lekiabált:

— Sándor, mi van véled, mért nem rakod?

Semmi felelet.

Megint kiáltott. Semmi válasz. Lenézett, de a kút
nagyon mély volt, nem látott a fenekére. Elszaladt hát
a kútásó fiáért, egy olyan tizenennyolcéves gyerekért, aki
szintén kútásó volt és a harmadik portánál ásott; hogy
jöjjön már és nézze meg az apját. Az eljött, rudat
dugott a vödör füle alá és ráült, ahogy már a kútásók
szoktak s leszállt a mélységbe. Aztán kiáltott, hogy
húzzák fel. Hárman is csavarták a kart, olyan nehéz
volt; mikor aztán megjelent a fiú alakja a kút torká-
ban, akkor látták, hogy miért volt olyan igen nehéz:
ölében tartotta a halott apját... Lefektették a kútásót
két tiszta zsákra a tornácra, aztán a pihenőszobára
szalajtottak, mert hallották, hogy itt vagyunk a faluban.

Ennyit mondott az újtelepi gazda, egy olyan negy-
venesztendő körüli, fakóbajúszú szegény napszámos-
ember. Húsz évi munkával kuporgatta össze magának
ezt a kis házat s mindjárt ilyen baj éri. Fáradtan ejti
le a kezét.

Az emberek álltak a friss földhányáson és úgy néz-
tek le a kútba, kinyújtott nyakkal, összehúzott szemmel
és óvatosan, mint a töltött puskacsőbe.

— Megölte a föld ereje, — mondták egyesek.

— Affenét, — mondta egy kövér falusi harminc-
holdas — más ölte azt meg. A fejire ejtettek valamit...

Megnéztük a tornácra fekvő halottat. Kis, ványadt
ember, bőrködmön volt rajta, nyitott szája szélén egy
alvadt vércsik. Amint megtapogatjuk a koponyáját:
recseg. Ennek tényleg betört a feje.

a vörösök formaszzerűleg kivégeztek, vagy akiket a vörös karhatalom ölt meg. Ide soroltuk azokat is, akiket nem közvetlenül a vörösök öltek meg, de haláluk a szándékolt elfogatásuk következménye volt. A második csoportba soroltuk azt az öt áldozatot, akiknek megöletése nem „hivatalos” jellegű. A harmadik csoportban soroljuk fel azokat (11), akik a benyomuló román, a negyedik csoportban azokat (3), akik a cseh fegyveres erővel vívott harcokban estek el.

A vörös kivégzések és a vörös karhatalom áldozatai:

Kamuty Lajos főhadnagy, az ungvári 2. szakasz parancsnoka az 1918. őszi forradalmi zavargások elfojtásában Sátoraljaújhelyen tevékeny részt vett. A proletárdiktatúra kitörése után Kisvárdán tartózkodott, mikor 1919 március 27-én a sátoraljaújhelyi direktórium parancsot adott, hogy fogják el és megbilincselve kísérik Sátoraljaújhelyre. Az utolsó pillanatban agyonlőtte magát.

Pongrácz Aladár százados, a zilahi szakasz parancsnoka, **Ferencz András** járásőrmester, **bánffyhungyadi őrs- és járásparancsnok**, **Tóth Ferenc** járásőrmester, **hidalmási őrs- és járás-**

parancsnok és Jakabos Pál 1. oszt. őrmester, **mezőörményesi őrsparancsnok** a demarkációs vonalról az erdélyi csendőrökkel az előnyomuló románok elől Nagyváradra vonultak vissza. Minthogy nem akartak a románok kezére jutni, azért visszavonulásukat folytatták. Vonatjukat Püspökladányban vörös terrorcsapat 1919 április 20-án feltartóztatta és a csendőröket lefegyverezte, majd agyonlőtte.

Körmendi Elek 2. oszt. őrmester, **szatmárcsekei őrsparancsnok** és **Borbély Károly** szatmárcsekei őrsbeli alőrmester 1919 április 20-án felvették a tűzharcot a Beregszászról kijött vörös karhatalommal, amely a laktanyát ellenforradalom gyanuja miatt megtámadta. Eközben Körmendi őrmestert az ablakban lőtték agyon, Borbély alőrmestert pedig az ajtóban szúrták agyon hét szuronydöfőssel.

Pálfi Károly járásőrmester, **munkácsi őrs- és járásparancsnok** ellenforradalmi magatartása miatt a vörösörség 1919 április 24-én Várpalánkán el akarta fogni. Az elfogatás elől a Latorcán át akart úszni, de a folyóba fúlt.

Sztankovics Sándor 2. oszt. őrmester, **őrsparancsnok**, **Tornai Lajos** alőrmester és **Uzsváth Péter** csendőr, **valamennyien a cibakházai**

Most mindenki az újtelepi emberre néz, az meg riadtan néz minket.

— Mit ejtett bele a kútba? — kérdi tőle Kajtár tiszthelyettes.

— Én? — hördül fel az ember, — tiszthelyettes úr, ne lássam a négy kis családomat, ha nem úgy volt minden, ahogy elmondtam...

— Egy ilyen követ beleejtethetett, — mondta a tiszthelyettes és megrugott a kút szélénél egy követ, amilyeneket az elején emelt ki a földből a kútásó, mert a hegy teteje sziklás.

— Nem ejtettem én, tiszthelyettes úr — mondta az újtelepi ember sírós hangon, — Isten engem úgy segítjen, ahogy igaz, hiszen jóbarátom volt nekem a kútásó, olcsóbban is vállalta a munkát, mint másnak...

— Láttál-e követ a kútban? — kérdezte a tiszthelyettes a kútásó fiától.

A fiú ott ült az apja teste mellett és maga elé bámult.

— Nem tudom, de mintha láttam volna, — mondta és rettegve felnézett: — én oda nem megyek le még egyszer.

Most megint ránézett mindenki az újtelepi emberre: aki meg a közelében állt, az elhúzódott.

— Adjanak egy rongyot, meg petróleumot, — szólt a tiszthelyettes.

Hoztak egy rongydarabot, meg egy konyhalámpában petróleumot: a tiszthelyettes felitatta, meggyújtotta és beledobta a kútba a rongyot. Lobogva zuhant le, a kút fenekén még lángolt egy darabig, aztán elaludt. Hány méter mély ez a kút?

— Negyven volt reggel, most valamivel több, mert délig ásták még.

— Negyven? Tudja maga, mennyi az a negyven méter?

— Tudom hát. Itt a hegyen mind olyan mélyek a kutak, meg még mélyebbek. De ott a kötél, meg lehet mérni.

— Hm, — mondta Kajtár tiszthelyettes és belesézett a kút torkába. Hát igen, a helyszín beszél, de a helyszín negyven méterre van a föld alatt, — mindegy, adjanak egy lámpást, lemegyek a kútba.

— Majd én, — mondtam — mert könnyebb vagyok vagy huszonöt kilóval.

Letettem a puskát és a derékszíjat, rudat dugtam a vödör füle alá, ráültem, ahogy a kútásók szokták, balkezembe fogtam a kosaras lámpást, jobbkezemmel kapaszkodtam a kötélbe.

— Mehetünk.

Hárman megfogták a forgatókart, a vödör megmozdult alattam és lassan ereszkedtem lefelé. Két dolog lepett meg, először, hogy milyen szűk ez a kútnyílás, szinte minden oldalamat súrolta a föld, aztán, hogy milyen bámulatosan vékony ez a kötél, hiszen ez nem vastagabb, mint a kisujjam... Aztán több helyen össze is van kötözve...

A kút fenekén nem volt kő. Semmi sem volt, csak egy barna földhányás és oldalt elgurulva egy félig széthullott, de még így is emberfejnagyságú sárga agyagtömb, ami élesen elütött a fenék földszínétől. Most megértettem a kútásó halálát: a mély és ducolatlan kútnyílás oldalából valahol kiszakadt egy hatalmas agyagtömb és ez törte be a fejét. Mikor felfelé húztak, a kút

őrsről az előnyomuló románok elől Cibakházáról Szolnokra menekültek. Oda 1919 május 3-án megérkezve, a csendőrlaktanyába tértek be, hogy megpihenjenek. Aznap folyt a szolnoki ellenforradalom sok áldozatot követelt leverése. Egy vörös katona rátalált a laktanyában álvó három csendőrre és pisztollyal agyonlőtte őket.

Benedek János csantavéri őrsbeli alőrmester és Demény Lajos alőrmester egy csoport menekült csendőrrel Abonyban tartózkodtak. 1919 május 2-án Abonyban is kitört az ellenforradalom, amelyben résztvettek. Már másnap megérkezett oda a vörös karhatalom, amely elől ketten harcolva Szolnok felé menekültek. Ott azonban már Szamuely Tibor volt az úr, aki 1919 május 4-én agyonlővette őket.

Megyeri Antal 2. oszt. őrmester, tiszavárkonyi őrsparancsnok tevékeny részt vett az 1919 május 2-án ott kitört ellenforradalomban. Mikor azt a vörösök elnyomták, 1919 május 4-én egy vörös katona az utcán meglőtte. Elfogták, megverték és a temetőnél agyonlőtték.

Trupulai János 2. oszt. őrmester, tápióbicskei őrsparancsnok és Domonkos Imre tápió-

falában, vagy tizenöt méternyire a felszíntől, meg is találtam azt az agyagréteget, amelynek símára ázott oldalában egy jókora lyuk tátongott: innen szakadt ki az agyag. Minden ember kiszámíthatja, hogy egy huszonöt méterről aláhulló, összeálló agyagtömb milyen erővel sujtott le a kútásó koponyájára...

Felértem az udvarra és szemem az újtelepi embert kereste. Ott ült az udvar sarkában egy félig kifaragott kapugerendán. Mikor meglátott, felállt:

— Én öltem meg a kútásót, hadapród úr?

— Nem maga — mondtam —, a kútfalból hullott ki egy agyagtömb, az ölte meg.

Az ember akkor rám nézett. Ma is látom a szemét: tiszta volt és kék.

— Ez az igazság, — mondta csendesesen és felemelte a fejét.

*

Az ügyészség azért vádat emelt az újtelepi ember ellen, de a győri tábla — tanuvallomásom után — felmentette.

Ennyi csak a nyulhegyi kút története. Igazat mondtam Kajtár tiszthelyettesnek, magam sem tudom, hogy miért nem írtam meg ezt eddig. Talán azért, mert homályosan éreztem, hogy több, mint írói élmény és novellatéma? Lehet. Ma, mikor a tizenkét esztendő és elszállt ifjúságom után nézek, ma már tudok annyit, hogy a költő jelet és intést kap valahonnan s akkor elindul a szó nyomán, mely értelmet ad írásának és életének. Tizenkét esztendő távolságán át most tisztán és csengve hallom az újtelepi ember szavát:

— Ez az igazság...

bicskei őrsbeli csendőr 1919 május 3-án Tápióbicskén rabló vörös katonákat fékezett meg tűzharccal. Ezért a másnap, május 4-én, odaérkezett vörös csapat agyonlőtte őket.

Vén András 2. oszt. őrmester, oláhbrettyei őrsparancsnok, menekült erdélyi csendőrökkel, Kecskeméten tartózkodott. 1919 május 5-én a csendőröket vörös karhatalom lefegyverezte és elfogta. Vén őrmester el akart menekülni, de meglőtték, majd sebesülten tovább üldözték, a temetőnél utólérték és legyilkolták.

Pintér Pál járásőrmester, kapuvári őrs- és járásparancsnok résztvett a kapuvári ellenforradalomban. Az annak leverésére odaérkezett Szamuely Tibor 1919 június 8-án felakasztatta.

Bakonyi András járásőrmester, paksi őrs- és járásparancsnok és Csala Bálint paksi őrsbeli alőrmester résztvettek a júniusi ellenforradalomban. Az ennek leverésére odaérkezett vörös karhatalom 1919 június 26-án agyonlővette őket.

Dékány Benedek járásőrmester, ráckevei őrs- és járásparancsnok résztvett a dunamenti júniusi ellenforradalom megszervezésében. Ezért a vörösök elfogták és 1919 június 29-én Ráckevén agyonlőtték.

Fery Oszkár altábornagy, a magyar Szentkorona országaihoz tartozó csendőrség volt felügyelője, Borhy Sándor alezredes, a budapesti III. csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztje és Menkina János alezredes, a csendőrség felügyelőjének első segéd tisztje, a vörösök előtt ellenforradalom szervezésének gyanúja alatt állottak. Elfogták őket és napokon át tartott kínzás után, 1919 július 21-én Budapesten felakasztották őket.

Egyéni ténykedések áldozatai a proletárdiktatúra alatt:

Uzsvai László németmokrai őrsbeli alőrmester a németmokrai őrs többi csendőrével Husztra volt visszavonulóban. Útközben 1919 április 21-én Herincse községet el akarták kerülni, de az ottani rutén kommunisták tűzzel mégis megtámadták őket. Uzsvai alőrmester halálos sebet kapott, amelybe Iza községben behalt.

Göllén József rudolftelepi őrsbeli alőrmestert az ottani munkástanács elnöke 1919 május 23-án puskaaggal hátulról agyonverte.

Wolf József nyáradszeredai őrsbeli 2. oszt. őrmester, Erdélyből menekülve, a balkányi őrs-

Kép a keleti hadszíntérről: Az utánpótlás óriási nehézségek között, — de jól működik.

sön volt beosztva. Egy 1918 őszi forradalmi fosztogató, aki ellen szolgálatilag fellépett, 1919 május 29-én, ablakon keresztül, orozva agyonlőtte.

Szabó József keceli őrsbeli csendőr 1919 június 15-én verekedő és lövöldöző legények megfélemezésére indult, de már a laktanya kapujában agyonlőtte egy többszörös katonaszökevény, akit többször elfogott.

Bereczki Dávid feldebrői őrsbeli vizsg. fő-törzsőrmester 1919 augusztus 13-án, már a proletárdiktatúra bukása után, a kommunista direktórium elnökét el akarta fogni, de ez lakása ajtajában agyonlőtte.

A románok áldozatai:

Csibi Zsigmond 2. oszt. őrmester, a boicai őrs parancsnoka, a demarkációs vonal ellen előnyomuló románok elleni harcban, 1919 április 16-án elesett.

Belanka András béli őrsbeli alőrmester és **Budai János** béli őrsbeli próbacsendőr 1919 április 17-én járőrszolgalatban voltak. Az előnyomuló román katonaság a bokszeg—béli

vasútállomáson elfogta és Monoró határában agyonlőtte őket.

Bodnár Lajos 2. oszt. őrmester, a bélegregyi őrs parancsnoka és **Szilágyi János** bélegregyi őrsbeli alőrmester 1919 április 17-én járőrszolgalatban voltak. Az előnyomuló román katonaság Bélmarkaszék mellett meglőtte, majd Bél mellett elfogta őket. 1919 április 19-én Bélmarkaszéken halálra kínozták és még élve eltemették őket.

Bodor József nyárádszeredai őrsbeli csendőr, mint Erdélyből menekült, a máriapócsi őrsön volt beosztva. Az előnyomuló románok elől a máriapócsi csendőrök 1919 április 24-én visszavonultak. Útközben Bodor csendőr azzal, hogy hazamegy Erdélybe, társaitól elvált és visszament Pócspetri felé. Előnyomuló román katonákkal találkozott, akik elfogták és agyonlőtték.

Mózer János dobozi őrsbeli csendőrt az oda bevonuló román katonaság 1919 április 25-én agyonlővette.

Bertalan Sándor vizsg. alőrmester, aki a dési szárny irodájába volt vezényelve, a vissza-

vonult szárny irodájával Kabán tartózkodott. Az oda 1919 április 26-án bevonuló román katonaság agyonlövötte.

Oláh János járásőrmester, gávai őrs- és járásparancsnok, **Gyermán Imre** és **Szanyi Károly** gávai őrsbeli próbacsendőrök a vörös és a román hadsereg között vívott harc közben, 1919 június 5-én polgári ruhában Gáván tartózkodtak. Látva, hogy a csendőrlaktanyát román katonák fosztogatják, odamentek, de elfogták és Nyíregyházán 1919 június 7-én mint vörös kémeket agyonlőtték őket.

A csehek áldozatai:

Juhász András 2. oszt. őrmester, velejtei őrsparancsnok, a Velejtére benyomuló csehekkel vívott harcban 1919 április 29-én elesett.

Merk Mihály 1 oszt. őrmester, tállyai őrsparancsnokot cseh katonák a községi fogdában 1919 május 28-án agyonverték.

Kiss Sándor alőrmester 1919 júniusban a csehekkel vívott harcban Zólyom környékén elesett.

Hatvannégy bajtárs!

Legyen áldott emléketek!

Portyázás.

A káromkodás ellen katolikus körökből újabb mozgalmat indítottak, de a jelek szerint azonosítják magukat a mozgalommal a többi egyházak is, ami egyébként természetes. A káromkodás ellen nem ez az első mozgalom. A valláserkölcsei nevelés állandóan küzd ellene, lelkészek és tanítók munkájának egyik alapja ez. Hogy időközönként mégis szükséges egy-egy nagyobbarányú hadjárat általános meghirdetése, az arra vall, hogy a mindennapok állandó küzdelme nem tud megbirkózni ezzel a csúnya népszokással, de hát csakugyan csupán népszokás ez? Nem egészen. Úgynevezett jólvasalt emberek is káromkodnak, néha csúnyábban a kocsisnál, mert a műveltség és trágárság keveréke durvább az egyszerű durvaságnál, amiből a kocsis káromkodása fakad.

De hát muszáj káromkodni? Anélkül nem mondhatja meg ki-ki a magáét magyarul? Olyan szegény lenne a nyelvünk, hogy a méltatlankodás és harag kifejezésére csak gyalázó szavaink lennének? Nem lehet

a haragot is elfogadható szavakba öltöztetni? Mindenki tudja, hogy lehet, de a káromkodónak nem az a célja, hogy az indulatait szavakban kifejezze, hanem kimondottan az, hogy gyalázkodjék, mert csak ez tudja ki-elégíteni és lecsillapítani a háborgó pocsolyát, amit egyébként léleknek nevezünk. Ezeket csak a trágár kifejezés csillapítja, mint ahogy az idült alkoholistát már csak a legvadabb spiritusz tudja berugatni. Ilyeneken már nem nagyon fog az erkölcsre, józálásra hivatkozás, ezeket a környezetnek kényszerítő módon el kell hallgattatnia, mikor káromkodásra nyílik a szájuk. Az őrsökön megvan erre a mód, csak élni kell vele.

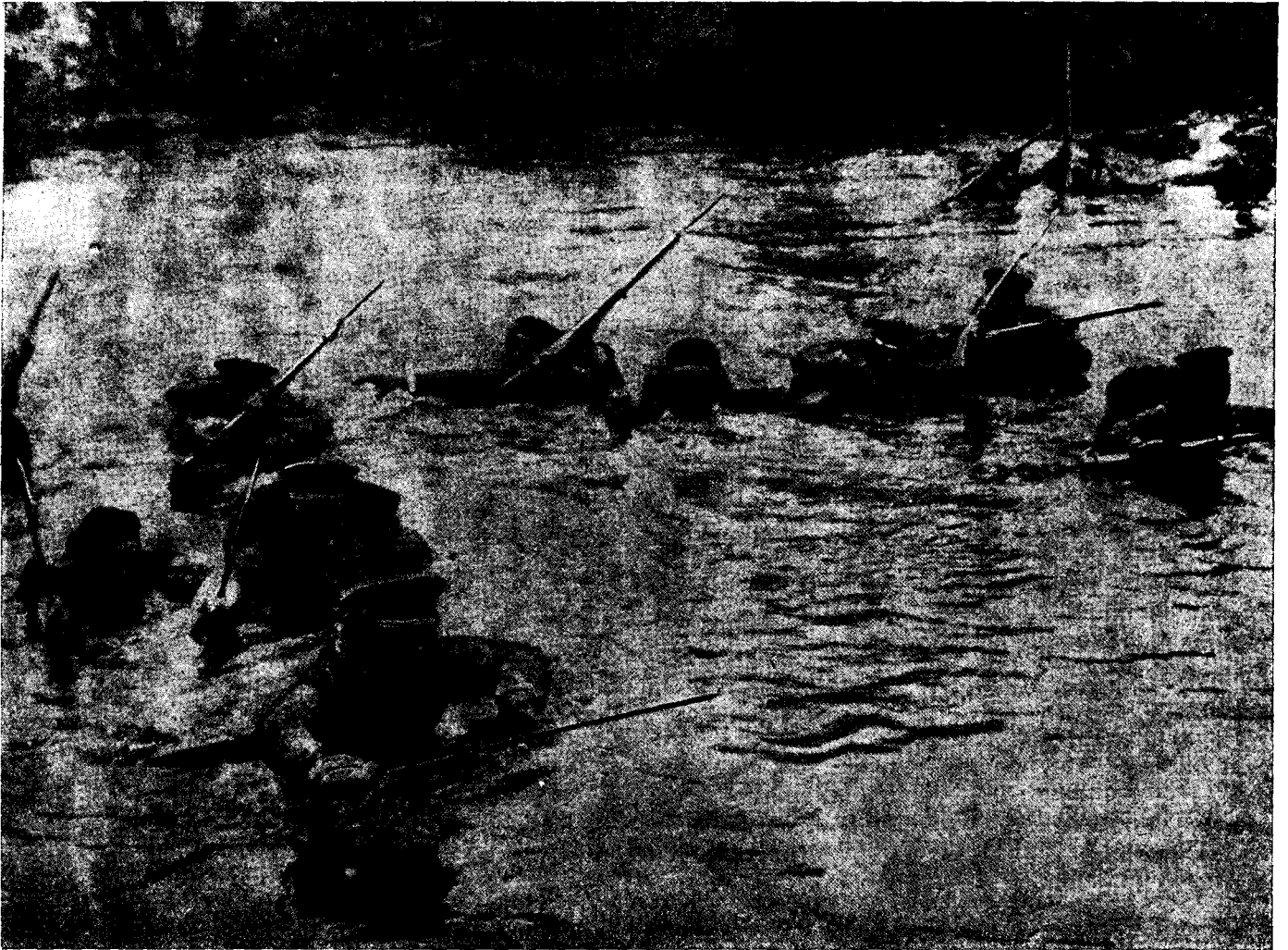
Mások azért káromkodnak, mert azt hiszik, hogy ez a férfiassággal velejár. Nőiesnek és finomkodónak mondják azt, aki nem káromkodik. Ezen a téren egyébként is sok a félreértés, mert a férfiasságnak és durvaságnak nincs köze egymáshoz. Nem a nyers szavak teszik a férfit, hanem a tettek s láttuk eleget, hogy aki ma nagyhangú, holnap a megpróbáltatásban sehol sincs.

Amerikában annyi a pénz, hogy a gyermekeknek külön kis házacskákat építenek, három-négy szobával, fürdőszobával, konyhával. Van tehát a családnak háza és van külön a gyermekeknek, hogy kedvükre rendezkedjenek vagy rendetlenkedjenek benne. A világ többi részében örülnek az emberek, ha nem házat, hanem valamirevaló lakást biztosíthatnak maguknak s ha jól meggondoljuk a dolgot, ennél több nem is kell. Az emberiség sorsa éppen úgy, mint bármi másé a természetben, mindig a küzdelem volt. Sok küzdelemmel megszerezni azt, ami szükséges. Sőt, az ember küzdőképességének a frissen tartásához éppen az szükséges, hogy — a szükségesnél többje ne legyen. Ahol ez nem így van, ott mindig több kell s ez addig fokozódik, amíg egyszer nincs tovább, de a követelés, a bőség és kényelem megszokottsága megmarad és jön a visszahatás, a zavar, a történelem példái szerint rendszerint az összeomlás.

Amerika aránylag rövid idővel ezelőtt gazdag üres terület volt. Csupán az indiánokat kellett kiirtani és a bevándorlók előtt kitérült a bőség és vagyon mesebirodalma. Ez a mesekorszak Amerikában körülbelül most érte el azt a tetőfokát, ahonnan nincs tovább és most kell kiállania az első igazi erőpróbát is ennek a bőséghez szokott népnek. Az amerikai megszokta, hogy ha az inge elpiszkolódik, eldobja s vesz helyette újat az első üzletben. Az amerikai egy dollárt letesz az asztalra és már beülhet a saját gépkocsijába, a többi dollárokat majd kifizeti nagyapa koráig.

Azaz most már nem. Beszüntették a magángépkocsigyártást, sőt: kezdik kerülgetni a szükségleti cikkek adagolási örömeit, ami a szintén dúsgazdag, bőségben túlérett Angliában régi ismerős. Amerika eddig csak megkotorta a földet s dőlt az olaj, az arany, a búza, a vagyon, a dollár, a jólét. Amerikának eddig igazi háborúja nem volt s ami volt, abban sokszoros túlerőt kellett felhasználnia céljai eléréséhez. Néhány ezer indián kiirtása hosszú időbe, sok verejtékbe került s a körülötte kialakult hősi legendák nem az ottani fehér embert dicsérik, hanem az indiánt.

Amerika még nem tudja, mi az igazi küzdelem, az igazi nélkülözés, az igazi hősiesség. Amerika meg volt győződve arról, hogy dollárjaival és csatahajóival hetek alatt legázolja Japánt, most azután nagy odaát a csodálkozás és megdöbbenés. Amerika megcsinálta magának a

A japánok úszva kelnek át Singapore szigetére.

háborút, de ez más, mint az eddigi csetepatéi voltak. Amerikának nincs katonai multja, ezt csak most szerzi meg magának a jövőre s ha minden iskolában drága az első lecke, a háborúban a legdrágább.

A Big Bill-regényekben a revolverhős mindig győz. Ez a ponyva-öntudat Amerikából öntötte nyakon az egész világot, de igazán csak Amerika hiszi el, nekünk a vén Európában más ismereteink vannak a küzdelemtől, csatától, győzelemtől és annak nemcsak vében, hanem verejtékben, kitartásban, lemondásban, nélkülözésben, lelki szenvedésben és szívósságban megkövetelt áráról. Big Bill csak a ponyvában győz, az igazi küzdelemhez más kell. Sok minden más, amiről az amerikai tömegeknek még fogalmuk sincs.

Azért mondjuk ezt, mert van nálunk egy Amerikaimádó, sőt Amerikát váró hírcsináló réteg, amelyik azzal igyekszik megfélemlíteni a magyart, hogy Amerika majd legázolja a németeket. Hát eddig a japánokat se nagyon gázolja, sőt éppen fordítva: mintha őt gázolnák a japánok! Nem akarunk mi itt Amerika felé hetvenkedni, sem a benne felhalmozott nyerserőt kisebbiteni, de azt sem akarjuk, hogy a magyar ember Big Bill-reszketegségbe essék. Amerika nyersereje óriási, de a feladat, amit a háborúval magára vett, még óriásibb. Mintha máris meghaladta volna az erejét. Nézzünk rá a térképre, mérjük fel a világ többi hatalmainak az erejét, ezen a szemüvegen át nézzük Amerikát, ne pedig a reszegi szatócsán, aki elsőkézből kapott dolláros hírekkel nyugtalanítja a falu népét.

A babonát egyébként is dobjuk a sutba. Közel három éve mind azt látjuk, hogy az angol világbirodalom seregei futnak. Hiszen igaz, nem lehet háborúban minden csatát megnyerni, de éveken át mindig csak beletörni a bicskát valamibe, — kicsit feltűnő. Ha néhány évvel ezelőtt valaki azt merte volna mondani egy angol gyarmati tisztviselőnek, hogy a japánok szinte órák alatt összelönek majdnem tucatnyi csatahajót, játszva elfoglalják Hong-Kongot, hátulról mennek neki Szingapurnak, akkor az angol édesdeden nevetett volna: jó vicc! — és nagyot ütött volna a golfgolyón. Most aztán kisült, hogy a csatahajó lebírhatalan fölénye babona, ez a támaszpont is, az a támaszpont is babona, egyáltalában sok minden üres babona, amiről évszázadokig hitték az emberek világszerte, hogy igazi erő.

Kerüljük el itt is a félreértést: tudjuk, hogy Anglia ereje különböző okok miatt még ma is nagy, talán éppen a babona miatt, ami a gyarmatok primitív népeinél kétségkívül erőt jelent az angoloknak. Anglia erős, de nem az, aminek három évvel ezelőtt hittük. Hiába, ma már nem elég egy zászlót valahol letűzni egy szigetre s aztán rábízni a világbirodalmi tekintélyre. Mihelyt kisül a tekintélyről, hogy nincs mögötte mindenütt és mindig elég erő, akkor babonává gyengül.

Egyszerű magyar mondás: aki sokat markol, keveset fog. Ideig-óráig eltűri a történelem ennek az ellenkezőjét is, de az egyensúly mindig helyreáll. Lehet szerencsés körülmények között birodalmakat kereskedelmi

eszközökkel, közigazgatási szervezetekkel összehordani, lehet túlmenni a határon, amire az erő a népeket feljogosítja, de örökké csak az tartható meg, amit a magunk vérével tudunk bármikor megvédeni. Ami ezen túlesik, az már csak szerencse és időleges többlet.

Körülbelül ez a számla-kiegyenlítés megy most végbe a szemünk előtt: mindenkinek csak azt és annyit, amire a maga ereje és értéke szerint rászolgál. A mostani vihar elsodort mindent, ami nem igazi erő, hanem csak mesterkélttség, babona és látszat. Már is elsodort néhány ilyet.

Sejti ezt a reszege szatócs is, de erről persze nem beszél senkinek.

A hótakaró alatt megerősödött az őszi vetés. Ennél szebb magyar mondat kevés akad. A vetés... Minden valamirevaló magyarnak soha el nem múló szerelme. A zsenge hajtás a hó alatt, — mennyiszor gondolunk rá! Minden évben megszületik s minden évben simogatjuk egész az aratásig. Lessük a növést, színét, bokrosodását, kalászbaborulását, lessük fölötte a napot s a felhőt, mikor melyikre van szüksége. Hiába lettünk csendőrök, raktárkezelők vagy főispánok, a szívünk ott maradt a vetésnél. Legtöbbünknek nincs egy rögnyi földünk, mégis lessük a vetést s ha jön a hír, hogy jól telel, az az érzésünk, mintha a legkedvesebb rokon egészségéről kapnánk levelet. Akkor is, ha tele a kamránk, mert az evésen túl más valami is köt bennünket a vetéshez, a búzához.

Mi ez az érzés? Minden benne van ebben az érzésben: a hit, a haza szeretete, Isten egész világának a csodálata és szépsége. Megszűnhetik ez valaha is az emberben? Nem! — csak az emberrel együtt...

A kecsedi különítmény.

Írta: SZABÓ DÉNES őrmester.

Öreg hadtápszázaddal jártam Erdélyt a megszállás alatt. A vége felé Szamosújváron „feküdt” a század. No, ami azt illeti, a történeti hűség kedvéért meg kell állapítani, hogy a fekvést nem kell betű szerint venni, mert nem mindig feküdtünk. Volt szépecskén mit aprítanunk a tejbe. Persze, nem panaszként mondom ezt. Tettük mi boldogan, ha mégannyi volt is, nem is volt nehéz, hiszen Erdélyért tettük, a hazáért, a hazáért szolgálni pedig szép, jó és nagy-nagy boldogság. Valami megnevezhetetlen láz égett bennünk ott Erdélyben. Mindenki-ben. A parancsnoktól az utolsó öregharcos bakáig. Erő volt ebben a lázban, nagy-nagy erő, meg nagy büszkeség, dac és kemény legénykedés. Könnyűvé, lobogóvá tette a szívünket-lelkünket, szárnya nőtt tőle a bakan-csainknak és nem fáradtunk hegynek fel, völgynek le. Olyan könnyen jártunk térdigverő sárban, kátyuban, mint újonckorunkban Pesten a Stefánián...

Ha már az utaknál tartunk, szegezzük le, hogy rossz utak aztán voltak. Éppen ezért a katonai igazgatásnak talán első intézkedése volt, kötelezte a községeket arra, hogy az utakat közérővel tegyék járhatóvá. Ez nem volt lehetetlen feladat, mert ami fontos volt az útjavításhoz — kő, akadt fölösen mindenütt. Közérő is csak kerülközött, így tulajdonképpen ezekhez már csak jószándék kellett. Hát ez is megvolt, különösen bennünk, ismerjük el mindjárt, a román atyafiakban is akadt ilyen tulajdonság. Került ugyan olyan hely, ahol a jó frátyék arra a bölcs álláspontra helyezkedtek, hogy el-

eddig jó volt az út úgy, ahogy az Isten teremtette, kővetkezésképpen ezután is csak jó lesz.

Igy történt aztán, hogy jelentés ment a vármegye parancsnoksághoz, hogy Kecseden nem javítják az utat. Állítólag a lakosság csak szórványosan tett eleget a közmunkára való kirendelésnek, így a munka bizony lassan haladt. Mivel pedig az én öregharcos-századam a katonai közigazgatás tartamára a vármegyei katonai parancsnokság támogatására volt rendelve, a vármegyei parancsnokság utasítására ki kellett rendelni a századtól 8 honvédet egy csendőr parancsnoksága alatt, hogy a kecsedi ügyet rendbehozza. Ennek a 8 harcosnak én lettem a parancsnoka. Parancsom az volt, hogy az illetékes nagyiklódi őrszel együttműködve, ellenőrizzem Kecseden az útépítést, az ellenszegülőket fogjam el, az esetleges bujtogatókat derítsem fel stb., mindent végezzek el, ami ezzel kapcsolatban csendőri munka előadódik.

Adtak alám — amint mondám — 8 öreg csatárt a századtól. Öregek voltak, de kemények, marconák és feketék a naptól, szélből. És nagy bajszuk volt, kipedrettt, kemény, mint a vasvilla, szinte resteltem magam közöttük tejfeles szájjal. Mikor kiállítottam őket, igen jól festettek, és mindjárt elneveztem a csapatot „kecsedi különítmény”-nek. S nem minden büszkeség nélkül néztem végig rajtuk. Még meg kell jegyezni, hogy rang dolgában sem álltunk utolsó helyen. Volt ugvanis 4 tizedesem, 2 őrzetűm és csak 2 csillagnélküli honvédem. De ezek is rettentő ügyes emberek voltak, mindenre lehetett használni őket a világon. Persze háborús csatárok voltak, kitüntetésük volt annyi, hogy lett volna egy kenyértarisznyával.

A legöregebb tizedes, aki ekképpen a helyettesem volt, különösen katonás ember volt. Olyant csattant az öregnek a sarka, ha jelentett, hogy csak nézett körül az ember, hogy nem lett-e valami baja a világnak. S olyant suhintott a kezével, hogy a szélmalmot meghajtotta volna a szele. Öreg Nánai tizedes — nem állom meg, hogy ide ne írjam a nevét — de derék katona volt kend...

Nagy dolgokat mesélt az öreg a másik nagy háborúról, hogy mi volt Lucknál, Iwangorodnál, meg az olasz fronton, a Montellón, Asiagónál, meg a Podgorán... Hatvankilences volt az öreg. Meg nagy vadász is volt. A Bakony közepén lakott s olyan mindenféle fene-nagy vadakat lőtt életében, hogy csak úgy húztam össze a nyakam, mikor úgy jól belejött az elmondásába. Jó öreg, azóta biztosan lőtt még többet is és nagyobbat is. Olyan nagy vadak talán nincsenek is a világon — máshol...

Ahogy összeállítottam a „különítményt”, felvételtem egy napra való ételmezt és egy heti étkezési pénzt és már vonultunk is ki az állomásra. Vasárnap volt. s bizony meg-megfordultak utánunk a leányok, pedig ugyancsak volt egyéb is, mit nézniök, mert legalább egy dandár volt a városban. Mi tagadás, ez a vasárnapi rögtönös indulás egy pillanatig picit lehorgasztott, mert hát igen bölcs mondás az, hogy az ember nincsen fából, és hát igen szép volt a Szamospart, csodaszép fák és füvek voltak ott és nagyon szép lányok sétáltak arra vasárnap délután...

De ez csak egy futó gondolat volt.

A különítmény bekanyarodott az állomás elé, csatánót, kemény jobbravisszakozzal megállt a nagy épülettel szemben. Kiigazodtak, mint a zsinór. Álltam előttrük, csak úgy rezegett a sapkám tolla, ragyogott a katonáim

Japán repülők előkészítik a repülő-bombákat.

szeme, — amint végignézttem rajtuk, — mint a csillag, s bizony nem cseréltem volna egyikönnnyen senkivel sem.

Hamarosan megjött a vonat s már vitt is bennünket Iklódra. Indulás előtt még azt a parancsot kaptam, hogy az iklódi őrsnek vasútbiztosításban is legyek segítségére.

Megérkeztünk Iklódra, megkerestük az őrsöt s jelentkeztem. Az őrsparancsnok nagy munkában volt, osztotta be az embereket a biztosításhoz, s ez épp elég gondot okozott neki.

Nekem elsősorban szállásról kellett gondoskodnom. Az őrsparancsnok elküldött egy csendőrt, hogy keressen nekünk szállást. Nemsokára visszajött s jelentette, hogy van szállás és hozzátette, hogy „csak egy kicsit ki kell takarítani“. Ezt nem nagyon szerettem, de gondoltam, még nem a legrosszabb, s megkérdeztem, hogy elég tágas-e. Olyan tágas az, — így a csendőr — hogy akár egy zászlóalj is megférne benne. No, gondoltam, akkor még a nagytakarítást is megbocsátjuk neki. Elmentem, hogy magam is lássam. Hát az az előnye valóban megvolt, hogy tágas, mert akkora birkakarámot se azelőtt, se azóta nem láttam, csak azzal a kis takarítással volt ez kis bibi. Ugyanis annyi avas birkatrágya volt abban a karámban, hogy elképesztő. Bizonyos, hogy a román uralom alatt nem trágyázták ki onnan egyszer sem. Késerves elgondolni is, miként tudtuk volna mi azt „egy kicsit“ kitakarítani. Nem tudom, kedves bajtárs, hova tetted az ítélőképességedet, nem haragból mondóm, de az én különítményemnek külön szállást biztosíthatnál volna.

No, nem volt nagy baj, mert hamarosan találtunk megfelelő szállást. Kicsit kevésbé tágasat ugyan, de nem kellett egy cseppet sem takarítani. Egy pajtára akadtunk, tele jószagú szénával, s ott letáboroztunk.

A biztosítás csak hajnalban kezdődött. Délután bejártuk a biztosítandó vonalat, hogy megismerjük a terepét, azután megnéztük a falut. Estefelé elvetődöttünk egy házhoz, ahol lakodalmat tartottak. Románok voltak, de igen szívesen hívogattak bennünket és rövidesen úgy összebarátkoztunk, hogy bizony táncra perdült a különítmény. Bevallom, magam is elkövettem egy pár csárdást. Meg kell jegyezmem, hogy még ilyen lakodalmat nem láttam. Se nem ettek, se nem ittak. — legalább amíg ott voltunk — azaz hogy ittak, de csak vizet, amikor megszomjaztak. De azért olyan jó kedvük volt, majd eladták a házat. Persze, a különítmény se hagyta magát. Megforgattunk mi minden arravaló fehérsépet, a legkisebb mezítlábas libapásztortól az utolsó hadrafogható menyecskeig. Dicséretükre mondom, hogy nagyon jól megtanulták a „Horthy Miklós katonája vagyok“ kezdetű nótát. No meg azt is pedzették, hogy őrmester úr fekete subája.

De ám a lagzinak véget kellett vetnünk, mert hajnalig pihenni is kellett. Elköszöntünk hát vendéglátóinktól és szállásunkra tértünk.

Másnap a biztosítás fennakadás nélkül megtörtént, utána pihenőt adtam embereimnek. Magam az őrsre mentem hogy a tulajdonképpeni szolgálatunkat az őrsparancsnokkal megbeszéljem. Az étkezésünkről is kellett

gondoskodnom. Ezt úgy oldottuk meg, hogy a napi étkezési pénz ellenében az őrök közétkezésében vettünk részt. Ez kevesebb volt, mint az őrön a napibetét, de — a bajtársak dícséretére legyen — erre szót se tettek. Embereim igen meg voltak elégedve az őrön kapott étkezéssel. Dícsérték a szakácsnőt nyakló nélkül.

A szolgálatot úgy beszéltük meg, hogy a kecsedi dolgot én teljesen vállaltam, az őröknek volt elég más dolga is. Röviden ez volt a helyzet: az őröstől 9 kilométerre levő Kecsedén (román község) vontatottan ment az útépités. Ellenszegülés vagy izgatás nem fordult elő, csak a közmunkára kirendelt emberek nem mindig tettek eleget az előjáróság kirendelő határozatának. Úgy határoztunk, hogy minden nap egy járőrrel ellenőrzöm az útépitést és szorgalmazom, hogy mindenki kimenjen közmunkára, aki arra kötelezve van.

Nyolc emberemet kétfelé osztottam — 2—2 tizedes, 1—1 őrvezető és 1—1 honvéd —, ismerttettem nagyjából a helyzetet és tudtukra adtam, hogy így két csoportban, felváltva fognak velem szolgálatba jönni.

Ez tehát rendben lett volna. Hátra volt még a szállás kérdése, mert ott, ahol először megszálltunk, huzamosab ideig nem maradhattunk, mert éjjel már hideg volt. Úgy rendelkeztem, hogy amíg én délután 4 vitézzel Kecsedén járok, Nánai tizedes szállást csinál és azt berendezi.

Összefogtam a négy öreget, jelentkeztem az őrparancsnoknál, töltöttem, a szuronyt feltűzettem és elindultam velük. Jöttek utánam — négy öreg csatárok — keményen, sodrott vasvillabajusszal, feszesen tartott puskaszíjjal, egyszerre léptek és dobbanósan, mint Bécsben a nagyparádén, hatvankilences korukban. És nem cseréltek volna a vicispánnal sem és nem adták volna sokért, hogy most ők csendőrök.

Hát ekképpen mentünk és szépen elértünk Kecsedre. Útközben már találkoztunk néhány kecsedi atyafival, amint az úton motoszkáltak. Akivel találkoztunk, megmondtam neki, hogy azért jöttünk, hogy az útjavítást sürgessük, aki nem megy ki dolgozni, azt mi vezetjük ki és utána még be is zárjuk. Mondtam nekik, hogy mennyivel jobb lesz, ha jó lesz az út, könnyen járnak rajta még télen is. Igyekeztem ráeszméltetni őket, hogy elsősorban az ő érdekük, előnyük, ha jó lesz az út. Megmondtam azt is, hogy minden nap ellenőrizzük őket, nem lesz kibuvó.

Arra számítottam, hogy ha 15—20 embernek ezt elmondom, néhány óra múlva mindenki tudja és lesz is fogantatja. Felkerestem a bírót, jegyzőt. Igen megörültek, hogy segítségükre leszek, mert a felsőbbség rajtuk verte el a port, hogy lassan ment a munka. Megbeszéltem velük, hogy doboltassák ki azt, amit már előbb a frátyéknak elmondtam, azután minden reggel ellenőrizzék, hogy valóban mindenki kiment-e dolgozni, akit kirendeltek s a hiányzókat nevével közöljék velem.

A jegyző nem volt magyar, de jól beszélt magyarul, igen szolgálatkész, sokat dolgozott hivatalnok benyomását keltette. Jót mondtak rá az emberek, de nem is lehetett rossz a magyarokhoz, mert nem gazdagodott meg és — ittmaradt. A bíró szép nagyszál magyar ember, azóta bíró, hogy mi itt vagyunk. Szépen beszélt magyarul, pedig csak pár magyar család lakott a faluban. Jól esett vele beszélni és tudom, neki is nagy öröm volt végigjárni velünk a falut.

A dolgok eligazítása után pihenőt adtam a község házában, utána hazaindultunk. Öreg estére érkeztünk meg.

Nánai tizedes jelentette, hogy az új „kvartélyt“ megcsinálta, a „risztungot“ is áthordatta, mindent rendbetettek és a jó „menázi“ már vár bennünket.

Jelenttem az őrparancsnoknak az eredményt, parancsára ürítetttem, leszereltünk és a — vacsora, valóban igen jó volt.

Vacsora után elvonultunk az új szállásra. Igen jó szállás volt. Egy magánosan élő asztalos bocsátotta rendelkezésünkre egy üres szobáját. Jó friss szalmából, hanem is fejedelmi, de legalább hercegi fekvőhelyet varázsolt Nánai tudomány. Nagy tisztességtudással nekem egy külön sarkat szemeltek ki, különösen puha szalmaágygal. Böröndöm, pokrócom, egyem-másom mind sorban-rendben úgy, ahogy tartani szoktam. Jól éreztem magam, de a különítmény is. Hamarosan bejött házigazdánk — jó magyar ember — és nagyon szívesen hívott, hogy az ő szobájában aludjak, nagyon kényelmes heverő áll rendelkezésre erre a célra. Ám én semmiért sem adtam puha szalmaágyamat. Házigazdám csak nehezen nyugodott bele ebbe.

Másnap reggel újból útnak eredtünk. Egy emberrel, amint szóbaelegyedtünk, kérdezi, hogy mi is Kecsedre megyünk-e. Ennek az „is“-nek tisztázása során mondja emberünk, hogy már tegnap délután is érkeztek katonák Kecsedre. Kérdésemre, hogy hányon voltak, mondja, hogy ő nem tudja, mert nem látta, de mondanak egy szakaszt. No, gondoltam, ezek csak mi lehetünk. Biztosan nem vették észre a jó Kecsediek, hogy elmentünk tőlük éjszakára.

Az úton nagyobb nyüzsgés volt, mint az előző napon. A bíró szerint mindenki kint volt, akinek kellett.

A bírót meglátogattuk a házában is. A felesége barna, melegszerű asszony, négy-öt gyermek nyüzsgött körülötte. Velük élt a bíró édesapja, sudár öreg magyar, egyenes, mint a fenyő. Kérdezem, hány éves, hetvenen felül van, haja, bajusza fehér, keze ráncos, csontos, de keményen visszaszorít, ahogy megfogom. Néz a szemembe, én az övébe és látom a lelkét, hogy indulat van benne, de nem talál szót, csak szorítja a kezemet és sokára török ki belőle a szó: Isten hozta!

Néztem a népes családot, ízesen, magyarul, tempósan beszél mind, a legkisebb tipegő gyerekig. Boldogság ez, mert alig van húsz magyar a faluban. Ezek itt megmaradtak magyarnak, ízesen, frissen, keményen, egyenes derékka. Kérdezem az öreget, az ő apja telepedett itt meg, Marosszékből jött. Hosszú és nehéz volt a rosszvilág, — úgymond — de kitarítottunk.

Elköszönünk tőlük és sokért nem adnám, hogy látam őket.

Így ment a sorunk nap-nap után, mígnem egyszer parancs jött, hogy vonuljak be — egyedül — a századhoz, onnan pedig az anyaőrsökre. Hát ez hirtelen jött. Utoljára néhány üveg érmellékivel tettük könnyebbé a búcsúzást, a parancsnokságot átruháztam öreg Nánaira és elkocogtam...

Kedves, villabajsú, sokmedáliás bakáim — Isten kendtekkel...

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

Utam a testületig.

Írta: GALAMBOS JÓZSEF őrmester.

1924 gyönyörű nyara volt...

A nap már elbujt a hegyek mögött. Megtisztítottuk a kapát és siettünk lefelé a szőlő közötti gyepes gyalogúton.

Elöl mentem. Nagyon hosszúkat léptem. Okom volt rá, mert az ebéd elég régen volt. Alig hittem, hogy hazaérjek.

— Adjon Isten jóestét édesanyám!

— Adjon Isten fiam! Jó hogy jöttél már. Itt volt a kisbíró. Holnap reggel 8 órára a csendőrörsre kell menned.

Ott ült az egész család a folyosón. Én is köztük ültem. Vacsora után volt. Édesanyám közlésének hatása alatt álltam. Néztem magam elé. Azon tűnődtem, minék is hívhatnak azok a csendőrök? Nem loptam, nem gyilkoltam, — hát mit akarnak velem? — kérdeztem magamtól.

— Édesanyám, én nem megyek a csendőrörsre!

— Nem úgy van az fiam! A kisbíró azt mondotta, feltétlen ereddj el.

— De az istennyilát annak a kisbírónak! Pont engem kell azokhoz a csendőrökhöz hívatni!

— Ugyan fiam. Csak nem félsz a csendőrökhöz menni?

— Nem, nem édesanyám, de... Én nem szeretek azokhoz a csendőrökhöz menni!

— Akár igen, fiam, akár nem, el kell menni!

Másnap jóval korábban keltem és ünnepi ruhát öltöttem. 8 óra előtt pár perccel már ott ültem a soha nem látott csendőr-szobában. Hosszú asztal volt előttem. Teteje viaszkos vászonnal volt csínosan bevonva. Az asztal végében jól megtermett csendőr ült, gallérján két ezüst csillag.

— Tegnap délután a szőlő szomszédságában kit látott?... Mennyi barack volt az illetőnél?... Merre távozott?...

15—20 percig tartott a törzsőrmester úr érdeklődése. Ezután meleg kézszorítással köszönte meg fáradságomat.

Büszke önérzettel lépkedtem hazafelé. Úgy éreztem, hogy keresztül estem egy olyan nagy próbán, amely után nem vagyok alábbvaló, mint bármelyik felnőtt férfi, annak ellenére, hogy csak 18 éves voltam.

Boldogan ujságotam édesanyámnak a csendőrörsön való fogadásomat és azt, hogy a törzsőrmester úr kezét fogott velem és megköszönte fáradságomat.

Édesanyám arcán nyugodtság látszott. Szelíd, jószágos mosollyal hallgatta beszámolásomat.

Már fennebb hordtam fejem. Bátorabb, sokkal önérzetesebb voltam. Ha találkoztam csendőrről, már nem tértem ki oly távolra, hanem szemébe néztem és igen szívesen emeltem kalapot.

Nem is olyan emberek ezek a csendőrök, — gondoltam magamban —, mint amilyenek nekem mondtották.

Katonás, feszes magatartásukat, komoly, nyugodt fellépésüket — szinte a testükből kinőtt fegyverzetüket — úgy bámultam, mint valami élő csodát. Hittem, hogy ezek a legények Isten kiválasztottjai, kik kiváltságos jogokat élveznek és küldetésük van a földön.

Rejtelmes titokként lebegett előttem a csendőr származása, csendőrré létének körülményei. Néztem, lestem

a csendőrt és valami megmagyarázhatatlan benső erő húzott, vonzott a csendőr felé.

A csinos tiszta szoba... A csendőr ritkaszép és tiszta öltözéke... A galléron fényes csillagok... A lengő kakastoll... A törzsőrmester úr bizalmat keltő magatartása és engem kitüntető meleg kézszorítása teljesen lenyűgözött. Olthatatlan vágy kísért és titokban egy soha meg nem szűnő kérdés gyötört: ugyan lehetnék-e én csendőr?

Feleletet senkitől nem kaptam, mert kérdésemet — rajtam kívül — senki meg nem hallotta. És csodálatos, mégis folyton feleletet vártam. Nagyon vártam...

Telt, mult az idő.

Édesapámtól már több kimenőt kaptam. Édesanyám nem haragudott későbbi hazajövetelemért. Valahányszor elmentem a boldog kis otthonból, édesanyám szelíd, jószágos arca kísért és állandóan a fülemben csengtek elbocsátó szavai: Fiam, vigyázz magadra!

Egyszer aztán, egyik reggel azt mondtam Anyámnak, hogy nem megyek ki a szőlőbe.

— Csak nem fogsz idehaza ülni? — kérdezte.

— Nem, édesanyám... Csendőrnek jelentkezem.

— Ugyan fiam, van jó dolgod? Nem csendőrnek való vagy te.

— De biz' a' hékám! — szólalt meg édesapám. —

Nagybátyádnál már csak nem kell anyásabb és vallásosabb gyermek, mégis jó csendőrnek. Derék, szép száj ember az is. Mikor katona voltam, egyszer meglátogattam. Volt előtte vagy 6 könyv akkor is és úgy tanult, akár egy iskolás gyermek. Alig ismertem meg. Még az arca is más, amióta csendőr és azt a sok törvényt tanulja. Mikor elköszöntem tőle, a kezembe nyomott 50 krajcárt. Hiába vonakodtam, el kellett fogadni. Azt mondotta: „Én nem mehetek veled, mert sok tanulni-valóm van. Igyál meg egy pohár bort és vedd úgy, mintha én is veled volnék.” Hagyjad csak asszony, menjen csendőrnek! Legalább ember lesz belőle.

Boldog voltam. Vártam, mit szól édesanyám.

— Én nem bánom, fiam, ha csendőr leszel is, csak későbben meg ne bánd! — aggódott édesanyám.

Az óra már nyolcra járt. Elindultam. Szívem tompa sajgással zakatolt. Tudta, érezte, hogy az elsőszülött — az édesanya szerető féltése mellett — megindult azon az úton, ahová már nem ér el az édesanyai oltalmazó kéz... Ahol már nem lesz, ki éjjel betakarja, aki a tányért teleszedje és kérdezze: fiam, eszel-e még?

Édes jó anyám...

Ha valóban rossz lennék csendőrnek és hazajönnék, ugyan haragudna-e rám édesanyám?

Mentem... Mentem, mert úgy éreztem, ez az én utam...

— Tiszthelyettes úr, alázatosan jelentem, csendőr szeretnék lenni.

— Maga levante, ugye fiam?

— Igen, tiszthelyettes úr!

— Szép, nagyon szép gondolat, fiam, de maga még fiatal csendőrnek. A csendőrellet nehéz. Várjon még egy pár évet.

Mélyen lehangolt lettem. Kifelé mutattam, hogy belenyugodtam a jótanácsba. Belülről ellenkezőjét éreztem. Elköszöntem és elindultam hazafelé.

Igen hamar hazaértem.

— No fiam, mi ujság?

— Ne is tessék kérdezni. Azt mondotta a tiszthelyettes úr, fiatal vagyok csendőrnek. Várjak még egy pár évet.

— Igaza van a tiszthelyettes úrnak. Gondold meg fiam, addig, amíg nem késő! — mosolygott édesanyám.

Bántott a dolog, de belülről folyton biztatott valami: ne engedj! Csak akarj és akarásod valósággá válik!

A hűvös szél már kergette a lehullott sárga faleveleket. Hittem, hogy viszi az évet is magával és jön a másik, az újév, amikor már két évtizeddel a vállamon ismét jelentkezhetem csendőrnek.

*

1926-ot írtak...

A tavaszi nap áldott sugarai csókolták a földet és az azurkék ég alatt zengett a pacsirták dala. A Gondviselés kezének áldása reményszínűvé változtatta a határt.

Mint a méhek a virággal borított fát, úgy lepték meg a párolgó földet annak örök szeretői...

Hullott a verejték, szállt a fohász...

Hitem erősebb volt, mint bármikor. Vágyam feltartóztathatatlan, akár az ár; akaratom megingathatatlan, mint a kőszikla.

Másnap már ott álltam ismét az őrsirodában.

— Ha már mindenhogy csendőr akar lenni fiam, tessék, itt van ez az irat. Holnap reggel menjen vele Miskolcra a csendőrlaktanyába. Ott adja át az ezredorvos úrnak. Majd megvállik, hogy alkalmas-e csendőrnek!

Nagy volt az örömöm. Keményebben igyekeztem nézni. Éreztem, hogy homlokomon barázdák képződnek és ajkam erősebben csukott, mint bármikor.

Eh, mit fogok én még holnapig várni! Ha még ma csendőr lehetek, miért várjak még egy napot?

Elindultam. Hejőcsabától a miskolci csendőrlaktanyáig a mintegy 5—5½ km hosszú utat aránylag igen rövid idő alatt tettem meg.

Az ezredorvos úrnál polgáriruhás hölgyeket és férfiakat találtam.

— Maga mit akar itt?

— Csendőrjelentkező vagyok, alázatosan jelentem!

— Nem mondták magának az őrsön, hogy ma nincs felvétel!?

— Igen, mondták, alázatosan jelentem!

— Hát akkor minek jött?

Álltam kemény vigyázban — szótlantul. A szégyentől arcomba szökött a vér. Szívem hevesen dobogott. Szerettem volna, ha elnyelt volna a föld és csak másnap vetett volna ki, amikor csendőrfelvétel van.

Jaj Istenem, ha megint nem fognak felvenni!...

— Jőjön be!

— Adja ide az iratát!

— Vetkezzen le!

Az ezredorvos úr tüzetesen megvizsgált és végignézett rajtam:

— Nem volt magának sérve?

— Nem, alázatosan jelentem!

— Alkalmatlan!

Úgy éreztem, hogy szívem verése megállott. Majd pillanat múlva oly erős kalapálásba kezdett, hogy tartottam, keblem kilyukassza.

Most már ott tartok, ahol a mádi zsidó. Először fiatal vagyok, másodszor alkalmatlan. Vajjon harmadszorra mi fog jönni?...

Sebaj! Nem hiszem, hogy alkalmatlan vagyok. Aki egyik és másik kezében egy-egy vasúti kocsit ütköztet 10—15-ször a magasba löki, annak az embernek csak

van annyi ereje, hogy egy, vagy akár több emberrel is el tud bánni?

Addig megyek, míg egyszer alkalmas leszek!

— Hű, a rézangyalát... Mit fog mondani az őrsön a tiszthelyettes úr?... Nem vártam meg a holnapi napot...

Jobban haladtam, mint akartam. Nagyon fáradtan értem az őrsre.

— Tiszthelyettes úr, alázatosan jelentem, visszajöttem az orvosi vizsgálatról!

— Csak nem ma volt orvosi vizsgán, fiam?

— De igen — tiszthelyettes úr!

— No és mi az eredmény?

— Alkalmatlan vagyok.

— Láss, láss fiam. Mondottam magának, hogy csak holnap menjen. Miért nem hallgatott rám? Adja ide az iratát.

— Most már csak nyugodjon meg, fiam. Maga már csendőr nem lesz, de becsületes és lelkiismeretes munkával ugyanolyan hasznos polgára lehet a Hazának, mint a csendőr. Isten vele!

Búcsúztam.

— Tiszthelyettes úr, alázatosan jelentem, addig nem nyugszom meg, míg csendőr nem leszek!

A tiszthelyettes úr keményen megrázta kezemet:

— Isten segítse!

Megindultam hazafelé. Az úton senkit nem vettem észre. Csak mentem, siettem.

— Nem bánom, jöjjön aminek jönnie kell, de én csendőr leszek!...

A kikapukat alig bírtam kinyitni. Olyan érzésem volt, mintha az már nem várt volna vissza. Talán észrevette, hogy nem odaváló vagyok már, hanem távolabb, sokkal távolabb lakom...

Eppen hogy beléptem a konyhába:

— No csendőr, hazajöttél? — derült fel édesanyám jóságos arca.

— Haza édesanyám. Nem vettek fel. Azt mondták, alkalmatlan vagyok.

— Látod fiam! Mondottam én neked, hogy nem csendőrnek való vagy te!

— Dehogyanem, édesanyám! Addig megyek, míg egyszer felvesznek. Hallottam, hogy Egerben sok csendőr van. Holnap elmegyek oda. Aki mer, az nyer. Hátha ott sikerül.

Késő délután már sült az útravaló. Édesanyám fehér kenyérgendőbe kenyeret, pogácsát és csirkesültet készített az útra. Másnap reggel már robogott a vonat a jövő csendőrrel Eger felé.

A vonat ablaka előtt álltam és néztem az el-el-surranó távirtdaoszlopokat:

... Milyen szép a határ... Olyan egyenes erre a Föld háta, akár a palatábla... Majd ha én is ilyen szép határt fogok járni és azon a szép fekete kalapon megmorborzolja a hajnali szellő a gyönyörű kakastollat...

Füzesabony következik, Eger felé átszállás! — haladt végig a kocsin a kalauz.

Az elemőzsiám után nyultam, de biz annak csak a helye volt az ülésen.

... Hej, azt a csirkefogó éhenkórászát!... Legalább a kenyérből hagyott volna valamit az a gazember!...

Se csirkehús, se kenyér, se pogácsa!... Pénzem is csak annyi van, amiért visszautazásra megváltom a jegyet...

Nem volt sok időm a bosszankodásra, mert kiabáltak a füzesabonyi állomáson, hogy Eger felé beszállás.

Már az Eger felé mozgó vonatban ültem és a volt csomagomon gondolkodtam.

Eh, sebj! Egy nap csak megleszek, ha nem is eszem! Fontos, hogy felvegyenek csendőrnek.

Sokáig döcögött a vonat velem, míg végre Egerbe értem. Soha nem jártam ebben a városban. Néztem, bámultam, mint Izsó a másvilágon. Ugyan merre is lehet a csendőrlaktanya?...

A távolban iker templomtornyot láttam. A irányt arra vettem, mert a sok utas is arra tartott. Útközben találok egy rendfokozat nélküli próbacsendőrrel. (Ha a testületnél van még és olvassa e sorokat, fog rám emlékezni.) Olyan magas lehetett, mint én. Még mielőtt elértem volna, azaz vele egymagasságba értem volna, azon gondolkodtam, hogy is köszönjek ennek a nagy derék embernek. Attól tartottam, ha nem úgy köszönök ennek a kiváltságos, mindentszabados embernek, ahogyan kell, még szóba sem fog velem állni. Mikor vele egymagasságba értem, hozzáléptem és illedelmesen megemeltém kalapom:

— Jó napot kívánok, csendőr úr!

— Adjon Isten, barátom!

— Tessék már mondani, merre van a csendőrlaktanya?

— Arra barátom! — mutatott kezével a kettes templomtornyótól balra.

Nagynehezen megtaláltam a csendőrlaktanyát. Mint-ha most is látnám. Egy tiszt helyettes úr egyedül volt a helyiségben és írógépen írt.

— Tiszt helyettes úr alázatosan jelentem, csendőr szeretnék lenni!

— Hová való maga, fiam?

— Hejőcsabára — alázatosan jelentem!

— Akkor jelentkezzék fiam a hejőcsabai őrsön! Az az illetékes őrs. Ott majd megválnak, felveszik-e csendőrnek.

Keményen megfordultam és kijöttem a helyiségből. Fejem fájni kezdett. Gondolatom gondolatomat űzte. A vonatközeledés felőli teljes tájékozatlanságomban, ólomlábakkal vergődtem arrafelé, amerről jöttem.

Fáradtnak, szinte betegnek éreztem magam. Amint bandukoltam az állomás felé, az üzletek kirakatából

Revicz

Bagoly I. thts.

... Csendőrnek fiatal... Alkalmatlan. Menjen oda, ahová őrsileg illetékes...

Nem, nem engedek! Akkor is csendőr leszek, ha mások nem akarják!

A távolban Miskolc templomtornyai néztek az égre és némán meredtek felém. És én szokatlan láztól gyötörve, szinte átszellemültem néztem arra, felfelé, amerre a templomtorny keresztjei mutatott... Lelkem titokzatos hangokat fogott fel:

— Fiam, a te hited győzött! Veled voltam, vagyok és leszek! A te akarásod az én akarásom is! Csak tovább küzdj és bízza bízál!

Elléptem a vonat abalakától és keményen csukott ajakkal, reményem tüzetől pirosuló arccal leültem. A vonat kerekeit hallottam: Leszel te még alkalmas is!...

Alig vettem észre, hogy Miskolcon vagyunk. Csak ne várna senki!... Mit fog mondani édesanyám?... Már harmadszor és semmi eredmény...

Megindultam a vonatból én is. Nem mertem senkire nézni. Úgy fúrtam át a tömeget, úgy tolokodtam, mint akinek igen sürgős dolga van és nagyon sietnie kell. Nem a városra, — mint rendszerint — hanem amerre a diógyőri vasútvonal vezet, arra vettem az utam. Itt már lassabban haladtam és kissé nyugodtabb voltam, mert erre senki emberfiát nem láttam.

Miután Hejőcsaba község alá értem, nem mentem be a községbe és azon végig haza, hanem a kertek alatt közelítettem meg lakásunkat. Cipőm lehúztam, nadrágomat, lábravalómat térdig felgyűrtem és — kezemben a cipőmmel — átgázoltam a térdem felül érő Hejő-patakot. A tulsó parton, mely tulajdon kertünk vége, leültem a gyenge zöld fűre. Lábam megszáritottam, cipőmet felhúztam. Majd körülbelül 3—400 méter hosszú kertünk mesgyéjén felballagtam.

— Hát te meg merről jössz már? — kérdi édesanyám meglepődve.

— A kerten jöttem végig édesanyám!

— Miért nem az úton?

— Hát... Nem akartam az úton jönni... Édesanyám, tessék enni adni, mert nagyon éhes vagyok!

— Annyira megéhezettél? Pedig adtam elég enni-valót.

Ott ültem az asztal mellett. Édesanyám szedte tányéromba a párolgó levest. Megsem vártam tányérom teleszedését, már kanalazni kezdtem. Még javában ettem, amikor édesanyám kérdőre vont:

— Hol a kenyérkendő, fiam?

Nem feleltem. Úgy tettem, mintha nem hallanám.

— Nem hallod, fiam? Hol a kenyérkendő?

— Ellopták édesanyám — mindennel együtt!

— Ejnye azt a gyantusz mindenedet! Hát ezért adtam én neked új kenyérkendőt!?

— No és mit ettél ma!?

— Semmit édesanyám!

— Látnod fiam, neked hiába beszél az ember. Csak kárt kárra halmozol. Nem is kérdezem, mit végeztél. Látom rólad, hogy nem vettek fel.

— Nem édesanyám! De... Tetszik tudni mit...

Már harmadszor nem sikerült! De még mindig van egy út előttem, ahol kell, hogy sikerüljön! Elmegyek katonának! Leszolgállok vagy egy évet és kérem áthelyezésemet a csendőrséghez. Hiszem, hogy katonának felvesznek és ha katonának jó leszek, kell hogy csendőrnek is jó legyek!

Édesanyám tett-vett a konyhában és kedvetlenül hallgatta lelkesedő szavaimat.

Édesanyám nem szólt. Hallgatása nehezebb volt nekem, mintha szólt volna bármit is.

Hála Istennek, katonának alkalmas lettem. Pár nap múlva búcsúztam hazulról.

— Fiam, — szólt édesanyám — az imádságról meg ne feledkezz! Isten legyen előtted és a szívedben!

Hullt a könnye édesanyámnak. Alig bírt beszélni. Sírt a családban mindenki. Az én könnyem is kicsordult.

Erős hittel, de fájó szívvel váltam meg édes jó szüleitől. Már a kis zöld ládám a hátamon volt, amikor édesapám — ki a világháborút végigküzdötte — csillogó szemmel lépett hozzám:

— Fiam, a rossz nőktől őrizkedj! Légy hűséges, engedelmes és szófogadó katona!

Elindultam hivatásom felé...

*

Hosszú hónapok voltak már mögöttem a katonáéknál. Egy pillanatra sem feledkeztem meg kitűzött célomról. Úgy kb. fél éves katona lehettem, amikor ismét döngettem hivatásom kapuját:

— Százados úr alázatosan kérem a csendőrséghez való áthelyezésemet!

— Maga katonának jött, tehát legyen katona! Egyébként pedig a csendőrséghez nincs felvétel!

Oly kemények voltak a százados úr szavai, hogy megegyszer nem volt bátorságom kihallgatásra menni.

— Oh, de soká telik le a 12 évi kötelezőm!... Sok sóhajom szállt el naponkint az ég felé.

Egyik reggel az egész ezred a laktanyaudvaron gyülekezett. Mitsem sejtettem. A két zászlóaljparancsnok úr a századok sorfala előtt haladt el. Én az első századnál szolgáltam. Akire H. százados úr rámutatott, azt P. őrnagy úr kiléptette és különálltak. Engem is kiléptettek. Már voltunk vagy huszan a kiválasztottak, amikor P. őrnagy úr elébünk lépett és a következőket mondta:

— Magukat azért választottam ki, hogy testi rátermettségüknel fogva műszaki csapatnál nyerjenek beosztást! A mai naptól H. százados úr parancsnoksága alá tartozó árkász század kötelékébe tartoznak. Tartsák szem előtt, hogy újabb beosztásuk képzetesebb, akaraterebb katonát kíván! Olyat, akinek teste, lelke acél, akinek nemzeti öntudata izzik, mint a parázs! Kiválasztásuk kitüntetés. Isten segítse magukat új beosztásukban!

Az új századnál új környezetbe kerültem — új, ismeretlen munkába. Utakat, hidakat, erődítményeket építettünk. A Sajó hátán úszunk csónakokkal, acélpontonokkal.

A századparancsnokom olyan ember volt, akiért mindnyájan rajongtunk. Szerettük, akár az apánkat.

Alig voltam pár hónapos árkász. Nem tudtam nyugodni. Egyik reggel odaálltam én is a századkihallgatásra.

— Százados úr, alázatosan kérem áthelyezésemet a csendőrséghez!

— A csendőrséghez nincs felvétel, fiam! Magának pedig itt is jövője van! Sohase menjen maga fiam a csendőrséghez!

Éreztem, hogy a százados úr szavai a szívéből fakadtak, mint édesapámé. Bár rosszul esett, hogy nem támogatja kérelmemet, de szerető gondoskodásával nem volt szívem visszaélni.

Hittel, reménnyel és akarattal vártam...

Két év és néhány hónapig verejtékeztem már a Sajón, Bodrogon és részben a Tiszán. Csillagok díszíteték galléromat.

1930 június hava volt. Tokaj község előtt, a Bodrog folyó jobb oldalán épült fabarakban voltunk elszállásolva. A kihallgatás rendszerint a századparancsnoki iroda mögött volt. Most is ott gyülekeztek kihallgatásra.

A napsugár aranyozta be a nagy gyakorlatozó terünket. Az egész század az iroda mögött volt felsorakozva. Én is kihallgatásra mentem.

— Százados úr, alázatosan kérem áthelyezésemet a csendőrséghez!

— Maga mindenhogy csendőr akar lenni, fiam?

— Igen, százados úr.

— Nem bánom, fiam! Látom, hogy maga nem akar engedni. Adok magának három nap szabadságot és intézze el felvételét a csendőrségnél.

Másnap délelőtt a kerületi parancsnokságnál jelentkeztem.

Végre — hála Istennek — 1930 július elsején már felölthettem a csendőrruhát. A kerületi parancsnokság átvonuló szobájában öltözködtünk. Nyolcan voltunk. Nagy tükör kerül elő. Hol én, hol másik öltözködő bajtársam toltuk el egymást a tükör elől. Feltett kalappal, leeresztett állszíjjal jöttem-mentem az átvonuló szobában. Majd teljesen felszereltem. Szuronyomat feltűztem és a puskát vállra vettem. Erősen átmarkoltam a puskaszíját és fel-felnéztem szuronyom hegyére...

Most már teljesen nyugodt voltam. Szívem lassúbb ütemben vert, de annál keményebben és határozottabban...

*

Azóta már pár év telt el. Most, ha végignézek azon az úton, amelyen át idejutottam, csak most látom, hogy utam mily hosszú és göröngyös volt...

Édesanyám már nem sír, nem aggódik értem. Már elhiszi, hogy édesapámnak és nekem volt igazam: alkalmas vagyok csendőrnek. Elhiszi, hogy tanácsát megfogadtam: Isten volt és van nemcsak előttem, hanem a szívemben is.

Szabadságon voltam. Ajándékokat vittem. Édesanyám fölem hajolt:

— Köszönöm, fiam... Szava akadozott és szemé úgy mosolygott, mint késő őszen a lehajló napsugár... an. Holnap elmegyek oda. Aki mer, az nyer. Hátha ott kerül.

Késő délután már sült az útravaló. Édesanyám fehér kenyérsütőbe kenyeret, pogácsát és csirkesültet készített az útra. Másnap reggel már robogott a vonat a jövő csendőrrel Eger felé.

A vonat ablaka előtt álltam és néztem az el-elcsúszó távirdaoszlopokat:

... Milyen szép a határ... Olyan egyenes erre a föld háta, akár a palatábla... Majd ha én is ilyen szép tárt fogok járni és azon a szép fekete kalapon megborzolja a hajnali szellő a gyönyörű kakastollat...

Füzesabony következik, Eger felé átszállás! — halt végig a kocsin a kalauz.

Az elemózsiám után nyultam, de biz annak csak helye volt az ülésen.

... Hej, azt a csirkefogó éhenkórászát!... Legalább kenyérből hagyott volna valamit az a gazember!...

Se csirkehús, se kenyér, se pogácsa!... Pénzem is csak annyi van, amiért visszautazásra megváltom a yet...

Nem volt sok időm a bosszankodásra, mert kiabáltam a füzesabonyi állomáson, hogy Eger felé beszállás.

Bajtársaink felvételei

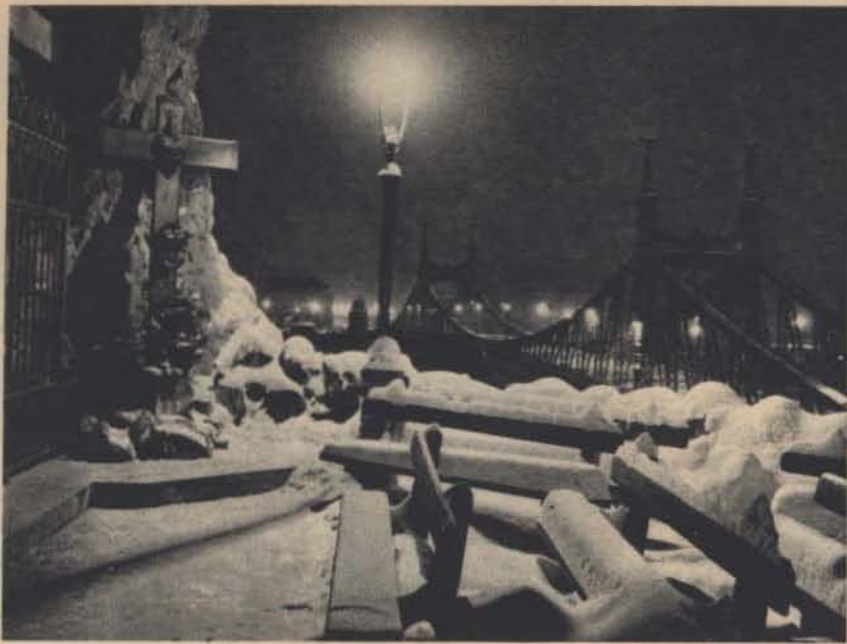
Renczky őrgy.

Bagoly I. thits.

Sasvári I. I. cső.

Reviczky őrgy.

Lengyel I. őrm.

Lengyel I. őrm.

Reviczky őrgy.

Reviczky őrgy.

dr. v. Nagy S. hdgy.

dr. Lépes fhdgy.

Dégenfeld hdgy.

Bagoly I. thtts.

Tóth K. g. zts.

Bálint thtts.

Dégenfeld hdgy.

Lengyel szds.

Molnár L. ősm.

Bűnügyi apróságok

Írta: OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA alezredes.

(5. közlemény.)

Angliában, Brighton városában egy tisztviselő, a hivatalából hazamenet, cukorkakereskedésben egy doboz cukorkát vásárolt a kisfia részére. Otthon a kisfiúnak adott a cukorból. A kisfiú szájába vett egy darabot, de rögtön ki is köpte. Azt mondta nagyon rossz íze van. 1 óra múlva a kisfiú halott volt. A boncolás strychninmérgezést állapított meg. A szakértők megállapították azt is, hogy a dobozban levő egész cukorkakészlet strychnint tartalmaz. A cukorkakereskedés árukészletét is átvizsgálták. Több doboz, ugyancsak strychninnel mérgezett cukorkát találtak. A kereskedő, úgyszintén a cukorkagyár, ahonnan a kereskedő a cukorkát vásárolta, nem tudott felvilágosítást adni. Fogalmuk se volt arról, hogy miként került a mérég a cukorkákba. Az eset nagy port vert fel a városban. A lakosság közül többen jelentkeztek olyanok, akik ugyanattól a kereskedőtől vásároltak cukrot és élvezetüktől súlyosan megbetegedtek. Köztük egy Christina nevű fiatal úrileány, tekintélyes dúsgazdag szülők gyermeke, aki állandó vevője volt a kérdéses üzletnek és állítása szerint már ismételtelen rosszul lett az ott vásárolt cukorkáktól. A „Coroners Jury“ (Angliában esküdtszékszerű bíróság dönt az előfordult bűncselekmény minősítése és a vád alá helyezés kérdésében) ítélete „véletlen szerencsétlenségből bekövetkezett haláleset“-re szolt. A közönség nem nyugodott bele az ítéletbe. Az elhalt kisfiú édesapja három névtelen levelet is kapott, amelyeknek írói felszólították, hogy ne nyugodjon bele a Jury ítéletébe, hanem követeljen új eljárást a cukorkakereskedő ellen. Az apa átadta a leveleket a rendőrségnek. Az egyik levélen a levélíró nevének csupán kezdőbetűi álltak (ezek is minden valószínűség szerint hamisak voltak), a másikon „a jog barátja“, a harmadikon pedig „egy londoni üzletember“ aláírás állott.

G. rendőrfelügyelő a leveleket megvizsgálta. Fel-tűnt, hogy mindhárom levél írása kifejezetten női írás, a közelebbi vizsgálat során pedig megállapítást nyert — a levelek elferdített írása ellenére is, — hogy mindhárom levél egy és ugyanannak a nőnek a kezétől származik. A rendőrfelügyelő gondolkozott a leveleken. Az érdeklődés egy nő részéről természetesnek látszott, de miért akarta mindhárom levélben úgy feltüntetni a dolgot, hogy azokat férfiak írták? Gondolkozás közben észbe jutott a felügyelőnek a cukorkakereskedő egyik állítása, amelyet eddig a nyomozás során nem vettek figyelembe, mert annak semmi jelentőséget nem tulajdonítottak. A cukorkakereskedő ugyanis még a nyomozás kezdetén elmondta, hogy több ízben előfordult, hogy egy gyermek lezart és teljesen sértetlen doboz cukorkát hozott az üzletébe, amelyet előzőleg az ő üzletében vásároltak és kérte, hogy azt másik fajta cukorkára cserélje be. Ez olyan jelenség, ami már máskor is előfordult, az utóbbi időben azonban gyermekek olyan sűrűn hoztak vissza becserelés végett cukorkát, hogy ez feltűnt neki. Egy alkalommal utána nézett a gyermeknek és látta, hogy a gyermek a kicserélt doboz cukorkát a szomszédos utca sarkán, egy igen szép, elegáns fiatal hölgynek adja át. A hölgyet, mint vevőt, már látta ismételtelen elelőtt a üzletében, de kilétét nem tudja.

A rendőrfelügyelő most újból kikérdezte a cukorkakereskedőt, aki eredeti előadását most már azzal

is bővítette, hogy az illető hölgyet látta a Jury tárgyalásán, ahol azt tanúként ki is kérdezték, tehát most már kilétét is tudja. Nem más, mint Christina. vagyis ugyanaz a vagyonos fiatal hölgy, aki a nyomozás során azt állította, hogy ő már több ízben rosszul lett a cukorkakereskedőtől vásárolt cukortól.

A rendőrfelügyelő most már cselhez folyamodott. Levelt írt Christinának. A levélben engedélyt kért, hogy másnap lakásán felkereshesse, mert egy fontos ügyben szeretne beszélni vele. Néhány óra múlva már a kezében is tartotta a leány válaszát. A levelet összehasonlította a három névtelen levéllel. Nem fért kétség hozzá, hogy mindhárom levél Christina kezétől származik.

Christina származását, nevelését, társadalmi és vagyoni állását, szeplőtlen multját figyelembe véve, képzelenségnek tűnt őt a gyilkossággal összeköttetésbe hozni. A rendőrfelügyelő képtelen volt olyan indító okot elképzelni, ami az előkelő hölgyet ilyen cselekmény elkövetésére készíthette volna. A gyanú azonban felmerült, tehát helytállóságát vagy helyt nem állóságát meg kellett vizsgálni. A rendőrfelügyelő gépkocsiba ült és végigjárta a város összes gyógyszertárait. Azt akarta megállapítani, hogy ki vásárolt strychnint. Nem járt hiába. Megállapította, hogy két gyógyszertárban patkányirtásra Christina vásárolt strychnint, egy harmadikban pedig, egy magát Wood asszonynak mondó és hamis lakcímet bemondó feltűnően szép fiatal hölgy, akitől a gyógyszerész pontos személyleírást is adott. Ez a személyleírás tökéletesen ráillett Christinára.

A rendőrfelügyelő most már látta, hogy jó nyomon halad. Kieszközölte az elfogatóparancsot, a levélben megbeszélte időpontban felkereste Christinát a lakásán, aki bályos mosollyal fogadta. A mosoly azonban azonnal megfagyott az arcán, amikor a rendőrfelügyelő közölte vele, hogy gyilkosság alapos gyanuja miatt le tartóztatja. De csak egy pillanatra. Rögtön összeszedve magát kijelentette, hogy a felügyelő ezért a súlyos „melléfogásért“ meg fog lakolni. Nem így történt.

Amint híre ment a városban Christina letartóztatásának — ami a fiatal hölgy társadalmi állása miatt városszerte óriási feltűnést keltett — megjelent a rendőrségen egy fiatal gyakorló orvos, aki a következő — Christinára súlyosan terhelő — adatokat adta elő:

Edmondsék háziorvosa volt éveken keresztül. Néhány hónappal ezelőtt kénytelen volt ezt az állását feladni, mert a ház leánya, Christina beleszeretett és érzelmeit előtte nem is titkolta. Ő mint házasságot elutasítóan viselkedett. Viselkedésével megharagította az él-kényeztetett, szép, könnyű hódításokhoz és sikerekhez szokott leányt. Talán először történt meg az életében, hogy egy kívánsága nem teljesedett. Haragja nem az orvos, hanem az orvos fiatal felesége ellen irányult, mert az orvos elutasító magatartását csak úgy tudta magyarázni, hogy az a házassága által kötve érzi magát. Christina bejáratos volt az orvosékhöz. Egy alkalommal egy doboz cukorkát hozott magával és abból az orvos feleségét megkínálta: az asszony egy szemét szájába vett, de olyan rossz ízűnek találta, hogy a kandalló tüzebe köpte. Az orvos tudta, hogy hányadán van; azt gyanította, hogy Christina a feleségét meg akarta mérgezni, ezért a feleségét óvatosságra intette, a leányt pedig kitiltotta a házból. Egyidejűleg felmondta a házi-orvosi állását is.

Most már kezdett derengeni a rendőrfelügyelő fejében az indítóok is, amit eddig sehogy sem tudott magá-

nak elképzelni. Nem is csoda, mert Christinát valóban nem hétköznapi indítóok készítette lelkiismeretlen cselekménye elkövetésére. Olyan, amilyent talán csak a női lélek bonyolult szerkezetének legalaposabb ismerői tudnak elképzelni maguknak

Christina halálosan beleszeretett az orvosba. Ezt nem is titkolta. Az orvos elutasító magatartása elkeserítette, súlyosan bántotta hiúságát, megalázva érezte magát. Ezek a női lélekben a kiszámíthatatlan cselekedetekre vezető legveszedelmesebb rúgók. Hozzájárult a féltékenység az orvos feleségére is. Mindezek gyűlöletet fakasztottak lelkében az orvos felesége iránt, akiben egyébként boldogságának egyetlen akadályát látta. Önteltségében — amit a gazdag, szép, fiatal elkényeztetett és körülrajongott leány eddigi sikerei keltettek benne — azt hitte, hogy ha ezt az akadályt elhárítja az útból — a szeretett férfi az övé lesz, mert az csupán azért viselkedik vele szemben elutasítólag, mert a házasság által magát kötve érzi. Ha ez a kötelék megszűnik, semmi akadályja sem lesz az ő boldogságuknak. Így határozta el magát arra, hogy a vetélytársnőjét megmérgezi. A kísérlet nem sikerült. Sőt, nemhogy közelebb juttatta volna céljához, hanem ellenkezőleg, végleg meggyűlöltette magát a szeretett férfivel, aki átlátott a szítán és kiutasította a házából. Tenni kellett valamit, ami a mérgezési kísérlet gyanuját eltereli róla. Cukorkaboltban cukorkákat vásárolt, azokat a gyógyszertárakból beszerzett strychninnel megmérgezte, ügyesen visszacsomagolta a dobozába úgy, hogy a doboz felbontatlannak látszódjék, azután a dobozt a mérgezett cukorkákkal, iskolásgyermekkel becsereplétette a cukorkaüzletben. Úgy okoskodott, hogy előbb-utóbb valaki mérgezésst szenved a cukorkáktól, a gyanú a cukorkakereskedőre irányul és a bíróság azt elítéli. Ennek híre megy, az orvosok belátják, hogy őt milyen igazságtalanul gyanúsították. A férfi megszegyenítve és összetörve fog hozzájönni bocsánatot kérni. Azután már nem lesz nehéz a szeretett férfit megszerezni magának.

A fontos csak a cél elérése volt. Az eszközök között nem válogatott. Azzal sem törődött, hogy valamelyik mitsem sejtő vásárló belepusztul a mérgezett cukorkákba és az ártatlan kereskedőt esetleg felakasztják.

Nagy volt a megrökönyödése, mikor a bíróság az ő programjától eltérően, nem találta a cukorkakereskedőt bűnösnek és „véletlen szerencsétlenségéből bekövetkezett halálesetet“ állapított meg. Ekkor írta az elhalt kisgyermek apjának a névtelen leveleket, hogy ezzel őt az eljárás újrafelvételének kezdeményezésére bírja. Ez a fegyver visszafelé sült el, mert éppen ez vezette a felügyelőt az ő nyomára.

Halálra ítélték. Az ítéletet nem hajtották végre. Később elmeagyógyintézetbe szállították.

A leírt esettel kapcsolatosan nem tudom elkerülni, hogy a nyomozásra vonatkozólag bírálatot ne mondjak. Egyszerűbb úton is eredményhez lehetett volna jutni. A Bűnügyi Nyomozástan I. kötetének III. táblázata támpontokat sorol fel az adatgyűjtésre. Ez nem más, mint figyelmeztető arra, hogy a nyomozásnál miről ne feledkezzünk meg. Ezek a támpontok tehát arra hivatottak, hogy a nyomozás tervszerűségét, az adatgyűjtési munka hézagmentességét biztosítsák. Ennek a táblázatnak 7. pontja a következőképpen hangzik: „Ki van, vagy volt az elkövetési eszközök birtokában?“ A 10-ik pedig: „Ki tett előkészületeket a cselekmény elkövetésére?“ Ezek a támpontok természetesen nem csak a mi Bűnügyi Nyomozástanunkban foglaltatnak, hanem, ha más formában

is, de minden képzett kriminalista előtt ismeretesek. Így nehéz megérteni, hogy az angol rendőrfelügyelő miért nem kezdte már a nyomozást azzal az úttal, amelynek során a strychninvásárlókat megállapítandó, a város gyógyszerárát sorra járta?

Nem tudom továbbá megérteni, hogy a cukorkakereskedőnek azt az előadását, amely a bizonyos cukorkabecserélésre vonatkozott, hogyan, miért nem karolta fel a nyomozás. Miért ment az feledésbe? A nyomozás első feladata volt megállapítani, hogy miként kerülhetett a lezárt dobozokba mérge és akkor a rendőrség nem tulajdonít fontosságot egy olyan adatnak, amely esetleg alkalmas arra, hogy további felderítése során erre a fontos kérdésre választ hozzon? Ezen az adaton kapva kapni kellett volna a nyomozásnak, mert az ismételt előfordult csereberélés nagy lehetőséget jelentett a cukorkák kivülről — tehát a gyáron vagy üzleten kívül történő — megmérgezésére. A bírálatom során felhozott két megállapítás egybevetéséből a gyanúnak már az első nyomozás során Christinára kellett volna tereledni.

(Folytatjuk.)

KATONAI ISMERETEK.

Gyalogság, a fegyvernemek „királynője“.

A most folyó világháborúban a pánccélos csapatok és a repülőik igen fontos szerephez jutottak. Jelentőségük annyira emelkedett, hogy sokan az eddig főfegyvernemnek tartott gyalogság elé sorolják őket.

A harcot különböző fegyvernemek vívják, mind egyik külön feladatkörrel, de a harc célja érdekében együttműködésben. Ezért szükséges, hogy az önálló harcra hivatott egységben minden fegyvernem képviselve legyen.

A gyalogság az első világháború előtt már főfegyvernem volt, a lőfegyverek bevezetése óta a haderő döntő tényezőjévé vált. A gyalogság harcában jelentkezik igazán az ember, a maga szellemi és testi felkészültségével, mert valamennyi más fegyvernem feladatát meg tudja oldani, ha kisebb mértékben és nehézségekkel küzdve is. Mivel a gyalogság vívja meg a legnehezebb harcot, számos harceszközzel kell ellátni. De ha valamennyi ilyen harceszközt a gyalogsághoz osztanánk be, akkor a gyalogság többé nem volna képes olyan rugalmasan harcolni, mert a harceszközök elnehezítenék. Ezért volt szükséges más fegyvernemeket is szervezni.

A régi időkben a lovasság volt a csatadöntő főfegyvernem, de amióta a lőfegyverek hatása következtében a lovon való harc egyre nehezebb lett, a gyalogság a lovasság elé került. A lovasság a lovasrohamok korának elmúlásával tulajdonképpen lovon közlekedő gyalogsággá vált, ha meg is maradtak azok a részletfeladatai, melyeket lóháton hajt végre.

A tűzérseget már a XVIII. században is a főfegyvernemek közé sorolták, mert hatalmas tűzhatásával a gyalogság harcát igen elősegítette. A harc célja a megsemmisítés, ezt a tűzérseget önmaga sohasem tudja végrehajtani, de abban a gyalogságot erősen támogatni tudja. Nagy hátránya a lövegeknek, hogy nagy célt mutatnak és ezért fedezék mögül kénytelenek tüzelni. Emiatt a

lőeljárás hosszadalmas, a szórás pedig viszonylag nagy lesz. Közvetlenül az ellenség előtt — azon a bizonyos „utolsó“ 300 méteren — a tüzérség már nem tud támogatni, itt már a gyalogságnak kell támogatnia: önmagát.

Az első világháború előtt tehát ez volt a helyzet a három főfegyvernemnél.

Az 1914—18-as világháborúban — a haditechnika hatalmas fejlődésével — mindegyik fegyvernem nagy fejlődésnek indult. A gyalogságnál különösen a géppuska volt az, mely a gyalogsági tűzhatásban a legnagyobb sikereket vívta ki. De az *ellenséges* géppuska is erősen akadályozta a saját gyalogság mozgását! Emiatt vált — többek között — főharc móddá a védelem, mert a támadás rendkívül veszteségteljes és fáradságot okozó lett. Igen nagy kérdéssé vált még a hatalmas távolságok és a nagy tűz miatt a gyalogságnak a harc színhelyére való gyors szállítása is.

Feladatai megoldására a gyalogságot kézigrántással, lángszóróval, sőt egyes lövegekkel is megerősítették, kapott műszaki erőket és eszközöket, az összeköttetésre híradó egységeket. A gyalogsági harc támogatására felvonultak az eddig csak várharcban használatos nehéz lövegek is, sőt már kísérletek történnék *páncéljarművek* és *repülőgépek* alkalmazására is! A világháború csatátereinek legnagyobb fáradalmát a gyalogosok hordozták. A legkiválóbb harciselekmények az ő nevükhöz fűződtek. Gyakori alkalom nyílt a személyes vitézségre és bátorságra és méltán ráillett harcukra ez a francia közmondás: „*A gyalogságnál dobog az ország szíve!*...“

A *lovasság* lovasrohamait a tűzhatás lehetetlenné tette és ahol megkísérelték, ott véres kudarc lett az eredmény. Az állásharcokban tönkrement a ló és számos lovasscsapatot alkalmaztak gyalogságként kényszerből.

A *tüzérségről* már említettük, hogy felvonultatta nehezebb lövegeit is és a gyalogság támogatására irányuló törekvése még jobban kihangsúlyozódott.

A *műszaki* erők eleinte a lángszórót és az aknavetőt kezelték, de később ez is a gyalogsághoz került át. Kiválóan megfeleltek — és erős veszteségeket is szenvedtek — a folyó-átkeléseknél.

Az 1914—18-as világháború után katonai szaköröket leginkább a *harcgázok*, másodsorban a *repülő* és csak harmadsorban érdekelték a *páncélosok*.

A most folyó világháborúban a gyalogság szerepét csak akkor tudjuk kellőképpen méltányolni, ha előzőekben foglalkozunk a *harcgázok*, a *repülő* és a *páncélosok* szerepével.

A *harcgázok* alkalmazására mindeztideig nem került sor, pedig nem hadititok, hanem közismert tény, hogy a két világháború közti időszakban minden államban foglalkoztak a gázvédelemmel csakúgy, mint a gázzal, mint támadóeszközzel. Bár a nemzetközi egyezmények eltiltják ennek a borzalmas fegyvernek használatát, mégis mindenki számolt alkalmazásával, de a most folyó háborúban mégsem hallottunk sehohsem a gáz alkalmazásáról. Merültek fel szörványos hírek arra nézve, hogy az ellenség itt-ott alkalmazott gázt, de a tárgyilagos megvizsgálásnál kiderült, hogy félreértésekről, lefeljebb véletlenekekről volt szó. Jelenleg az a helyzet, hogy a harcoló felek mindegyike *vonakodik* a gáz használatát elkezdeni, mert itt nincs határ és nincs megállás!

A mai világháborúban a levegőből nemcsak felderítés folyik, hanem *valóságos* harc. A jelenlegi világháborúban minden állam igyekezett nagy repülőerőket bevetni, pedig eleinte sokan lekicsinyelték a repülő hatását. Ezzel szemben voltak olyan túlzók, akik kizá-

rolag az *önálló* légiháborúra gondoltak. Jelenleg az a helyzet, hogy repülő *nem valósíthatják meg a döntést*, de azt igen hatásosan elősegítik!

A repülőerők folytatnak ugyan önálló hadműveleteket, de leggyakrabban mégis a földierőkkel működnek együtt a döntés kivívására. Alkalmazzák őket az ellenséges *földierők* ellen is, nagy szerepük jut az ellenséges repülő elleni harcban is. Kiderült, hogy az ellenséges ország háborús akaratát nem lehet csupán a levegőből megsemmisíteni! Ehhez *földi* harcra is szükség van! A repülőerők feladata bombázással és zuhanóbombázással a tüzérség hatástávolságát megnyújtani és a közvetlenül való célzással: jobb találati eredményt elérni.

Az eddig lefolyt hadjáratokban azt láthattuk, hogy a németek mindenütt először az ellenséges *repülőerőket* semmisítették meg — földön és levegőben — és csak azután kezdték repülőikkel a földi harcot elősegíteni.

Ezek után megállapítható, hogy a légi *erő nem tudja önállóan a végső győzelmet kicsikarni*, működésüket az időjárás és a terep erősen befolyásolja. Az ellenséges légi *erő* leküzdésével, majd a földi hadműveletek támogatásával ellenben a gyalogságot kitűnően tudják segíteni!

A *páncéljarművek* tulajdonképpeni feladata, hogy páncélozott védőképességükönél fogva, a gyalogságot a legnehezebb harcselekmények alól tehermentesítsék. Végső fokon a páncéljarmű *közelharc* feladatot old meg, melyben kitűnően segíti a védettséget biztosító páncél és az abba beépített, nagy teljesítményű tűzgép, vagy löveg.

Az 1914—18-as világháborúban résztvevő páncéljarművek csak a gyalogságitűz ellen védtek. De mikor megjelentek az első páncélelhárító fegyverek, a páncéljarművek páncélvastagsága is növekedni kezdett. Valóságos *versenyfutás* indult meg a páncél és a páncéltörés között. Jelen pillanatban az a helyzet, hogy a páncéltörésnek *nagyobb* fejlődési lehetőségei vannak, mint a páncélnak, mert annak vastagságát a motor teljesítő-képessége korlátozza. Igaz ugyan az is, hogy a páncélosok *tömegtámadásának* leküzdésére a páncéltörő fegyverek egész légióját kell beállítani, melyet nem lehet pillanatok alatt megvalósítani. Tehát a meglepetésszerűen fellépett páncélosoknak: határozott sikerre van kilátásuk!

A páncéljarművek közül a legfontosabb a *harc-kocsi*, mely viszonylag nehéz terepen is előre tud törni. Sokszor azonban szüksége van műszaki erők támogatására is, hogy az akadályokat le tudja küzdeni. A harc-kocsik önmagukban is el tudják érni a támadási célt, azt azonban nem tudják *huzamosan* megvédeni, mert páncélzatuk nem védi meg őket a tüzérségi tűztől. Valamely terület *végleges* megtartására csak a gyalogság képes, igaz, hogy ebben a területmegtartásban fel kell készülnie az ellenséges páncéljarművekkel vívott harcra is!

A gyors döntés megvalósítására hatalmas páncélos tömegeket vetnek be, melyeket feladatukban más motorizált, sőt részben páncélozott fegyvernemek is segítenek. Ezek azok a bizonyos gyorscsapatok, amelyek közvetlenül és azonnal rohannak a páncélosok után: gépkocsin, motorkerékpáron, kerékpáron vagy lovon. Azonban a gyalogsági tömegek még most is csak *gyalog* menetelnek a gyorscsapatok után és mivel messzire és gyorsan kell menetelniük: *szinte már emberfeletti teljesítményt* mutattak fel a jelenlegi háborúban.

A lengyel, majd a francia hadjárat után úgy látszott, hogy a harcot repülők támogatásával, *páncélosok* döntik el. Akkor egyre gyakrabban hangzó nézet volt, hogy a gyalogságnak csak az elfoglalt terület megtisztítása és megszállása a feladata. Röviden: a gyalogság *befejezi* a páncélosok győzelmét.

Ennek a *helytelen* nézetnek első megcáfolója maga az a tény, hogy nagyobb páncélos egységekben — hadtest, hadsereg — *felerészben* gépkocsizó gyalogság van! Ez a gyalogság bár gépkocsin közlekedik, sőt néha azon harcol is, de gyakran száll gépkocsiról és a sikert „rendes” gyalogságként bővíti ki, illetőleg terepakadályok esetén: *gyalog* harcol!

Az orosz hadjáratban bebizonyosodott, hogy a páncélosok áttörése után gyalogság kell és még gyalogsági tömegek bevetése esetén is sokáig tart az elfoglalt terület végleges megtisztítása, hogy azt — nyugodt lélekkel — saját kézben levőnek mondhassuk. Voltak helyek, ahol az óriási méretű páncélelhárítás miatt nem lehetett úgy alkalmazni a páncélosokat, mint például a lengyelek ellen, hanem itt is a gyalogságnak kellett a csata eldöntését kierőszakolni.

A korszerű gyalogság harcára az új háború a repülők és a páncéljarművek elleni védekezés bélyegét nyomta rá. *Magyarán*: légvédelmi és páncéltörő fegyverek kellenek a gyalogságnak! A gyalogság maradt a fegyveres erő gerince! Az ellenség megsemmisítését, valamely terület elfoglalását és annak tartós megszállását csak a gyalogság tudja megoldani! Ebben más fegyvernem — tökéletesen — *sobasem* pótolhatja! Most, hogy annyi különleges fegyver és harceszköz támad ellene, különösen nehéz a gyalogság feladata. Lehet, hogy más fegyvernemek a gyalogság feladatait *bizonyos* körülmények között, *rövid* időre átvehetik, sőt a gyalogság feladatait többé-kevésbé meg is oldhatják: de ezt *tartósan* és *minden* körülmények között, *bármely* ellenféllel szemben: csak a gyalogság tudja megvalósítani!

A páncélosok éppen a technikai adottságaik, de egyben határaik miatt is: csak bizonyos időpontban — például télen *nem* — és bizonyos helyeken — például magas hegységben *nem* — alkalmasak tömegek bevetésére.

A repülőknél a terep és az időjárás még hangsúlyozottabban fontos, mint a páncélosoknál, de itt még sok kérdés megoldásra vár. (Például a helyből való fel- és leszállás.)

Azok a gyalogos egységek, melyek gyorsan mozgókká lettek, gyalogsági feladatkörüket megtartották. Ha a haderő egész gyalogságát minél mozgékonyabbá tesszük és megfelelő tűzfegyverekkel is ellátjuk, akkor nincs olyan hely, idő és ellenség, amellyel szemben ne tudna sikeresen küzdeni! A haderő *teljes* gyalogságának gépkocsira ültetése még a messzi jövő titka, mert ehhez jelenleg a világnak egyetlen állama sem rendelkezik megfelelő mennyiségű gépjárművel és üzemanyaggal.

El kell ismerni, hogy vannak olyan esetek — kedvező terep, időjárás, kevésbé felkészült ellenség — amikor más fegyvernemek is a gyalogság *elé* sorozhatók a feladatok megoldásában. Gyakran kerülnek a páncélosok és a repülők ugyanolyan veszélybe, mint a gyalogság, de mert a legnagyobb fáradalmakat és viszonylag a legnagyobb eredményt még ma is a gyalogság vívja ki: *ő maradt a fegyvernemek „királynője”...*

Tolnay Lajos főhadnagy.

Kényszerleszállás ellenséges területen.

Adler őrgy. „*Unsere Luftwaffe in Polen*“ című könyvényomán.

A lengyelországi hadjárat folyamán a lengyel vonalak mögött 40 kilométerrel kényszerleszállást hajtott végre két bombázógép. A legénység nagy ügyességgel és vakmerőséggel áttört a lengyel vonalon és visszatért csapatához. Erről számol be az egyik résztvevő az alábbiakban.

„1939 szeptember 5-én bombázó osztályunk parancsot kapott, hogy 14 órai indulással nagyszabású támadást hajtson végre a Kalisch-nál menekülésszerűen visszavonuló 25. lengyel hadosztály ellen. Támadási mód: alacsony támadás. A támadás célja a hadosztály zárt visszavonulásának és más helyen való újbóli bevetésének megakadályozása.

Az osztály az elrendelt időben indul és rövidesen eléri az arcvonalat. Az utakon előnyomuló német csapatokat lehet látni, a visszavonuló lengyelek útját pedig égő faluk jelzik.

Kalisch előtt feltűnik a német elővéd, majd a rendetlenül visszavonuló lengyel hadosztály utóvédje is. Egyben megkezdődik a lengyel légelhárító tűz. A tűzmegnyitás váratlan, a tűz heves és jól célzott; rövidesen gépünk több lényeges részét találat éri. Még sikerül a bombákat hatásosan célbadobni, de csakhamar a jobboldali motor kigyullad. Mintegy 2 kilométerrel előttünk egy másik német gépet látunk, amint füstölve egyre mélyebbre ereszkedik, majd eltűnik.

Nekünk is gyorsan cselekednünk kell. Kétségtelen, hogy kényszerleszállást kell végrehajtani, mert az égő motor egyre erősebben füstöl. A talaj nem elég sima, a pilóta azonban mégis lebocsátott futószerkezettel száll le. Sikerül is végrehajtania, jóllehet a balkerék lövés következtében kilyukadt. Sietve kiugrálunk a most már erősen égő gépből

Negyven kilométerre vagyunk az arcvonaltól, fegyverek kellenek, hogy elmenekülhessünk. Az egyik altiszt még a repülés alatt leszerelte az egyik géppuskát és 6 tölténydobot is előkészített. Magunkhoz vesszük a térképeket, tájolókat és világitólószert. Néhány másodperccel később a gép felrobban.

Legelőbb a géppuska néhány rövid sorozatával szétugrasztjuk az összegyülekezett lengyel lakosságot, mely fel van fegyverezve és fenyegető magatartást tanúsít.

A leszállóhelyet már eleve úgy választottuk, hogy lehetőleg közel legyen a másik kényszerleszállást végrehajtott géphez. Ezt igyekszünk most megtalálni. Nem nehéz, mert az erős tűz és füstképződés rögtön útbaigazítanak. Szorongó lélekkel gondolunk arra, vajjon bajtársaink életben vannak-e még? Egy óra múlva nagy kiáltozás után megtaláljuk őket. Nem voltak olyan szerencsések mint mi, mert kettő közülük súlyosabb égési sebeket kapott. A nálunk lévő sebkötöző csomagokkal megadjuk az első segílyt.

Ezután azonnal megindulunk, hogy a lehető leggyorsabban eljussunk erről a veszélyes környékről.

Aki az ördöggel kezét szorít, ne restellje, hogy kormos lesz a tenyere.

JÓKAI

Teljesen elhagyott erdőt találunk, ahol a sűrű bokrok árnyékában leheveredve, cigarettázás és az élmények kölcsönös kicserélése közben kipihenjük az utolsó órák izgalmait.

A másik gép hasonló körülmények között hajtotta végre a kényszerleszállást, mint mi. A lengyel lakosságot pisztolylövésekkel üzték el, majd egy közeli erdőben kerestek menedéket. Ott hallották meg kiáltásainkat.

Különös tekintettel arra, hogy sebesült társainknak sürgősen orvosi kezelésre van szükségük, elhatározzuk, hogy a legrövidebb úton keresztül törjük magunkat a hézagos lengyel arvonalon. Azonnal megteesszük az előkészületeket. A hajtókákat és jelzéseket levesszük ruháinkról, hogy nehezebben ismerhessenek fel. Azután tájékozódunk és térképen tanulmányozzuk a visszavezető utat. A magunkkal viendő tárgyakból batyut csinálunk, hogy lengyel menekültekhez hasonlítsunk.

Jó hasznát vesszük most a gyalogsági alapkiképzésnek. Egyikünk biztosításra előremegy, nehogy váratlanul nagyobb lengyel csapatba ütközzünk. A helységeket és forgalmas utakat elkerülve, erdőkön és fedett terepen megyünk. Természetesen az lassítja előhaladásunkat.

Lassan beáll az éjszaka. A két sebesült kegyetlenül szenved a hideg miatt, mi többiek pedig farkaséhesek vagyunk, úgyhogy el kell fogyasztanunk takarékos adagunkat.

Az égen rakétákat figyelünk meg, tehát közel vagyunk az arcvonalhoz, csak azt nem tudjuk kétségtelenül megállapítani, hogy a rakéták német vagy lengyel csapatoktól erednek-e? Meg kell várnunk a hajnalat. Lepihenünk, de a hideg rövidesen tovaűz minket. Széles folyóvízhez érünk, szerencsére találunk egy csónakot. Alig hogy átkeltünk, a túlsópartól kiáltás és káromkodás hallatszik. Ez nekünk szól!

Rövidesen másik vízhez érünk, itt már hiába keresünk csónakot, csak egy felrobbantott hidat találunk, amin aztán nagy ügyel-bajjal átvergődünk a tulsó partra. Ott katonai gyakorlótér van, rajta betonerdők és sok ház. Nagy vargabetűvel elkerüljük ezt a számunkra veszélyes helyet.

A nap már magasan áll, a hőség egyre elviselhetetlenebb. Sebesültjeink szörnyen kínlódnak és alig bírják már vonszolni magukat.

Menekülő lengyel csoportok ismételt felfigyelnek ránk. Most a legkisebb is veszélyes számunkra, mert már csak néhány pisztolytöltényünk van. A géppuskát sem bírtuk már tovább cipelni, ezért használhatatlanná tettük és vízbe dobtuk.

Drótakadályokon és lövészárkokon haladunk keresztül. Idegeink a végsőkig meg vannak feszítve. Balra tőlünk szakadatlanul bömböl a tüzérség. Fogalmunk sincs róla, hogy jó irányban kíséreltük-e meg az áttörést?

Szerencsére a bizonytalanság nem gyötör már sokáig, mert legnagyobb meglepetésünkre a szél egyszerre ismert német katonadal hangjait hozza felénk. Új erővel megyünk a hangok felé.

Ki tudná leírni örömünket, amikor az Ostrow—Kalisch-i úton az első német acélsisakokat meglátjuk?"

A nyomozókulcsban ezer és ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért!

Apróságok a szolgálatból.

I.

A nyomok beszélnek.

1941 husvét napján Fülöp Dezső csendőrrel hajnali 3 óráig helyi szolgálatban álltam. A község vallásos érzelmű lakossága csaknem teljes számban megjelent a gör. kath. templomban. Úgy 1 óra tájban, a mise végeztével, a hívek nyugvóra tértek. A községet még leporítottuk, csend, nyugalom uralkodott mindenütt. Mi is nyugvóra tértünk.

Reggel öt órakor megjelent az őrsön a harangozó és panasolta, hogy amint a gör. kath. templom ajtaját kinyitotta, látta, hogy a templom első padjára felerősített Szent Antal persely hiányzik.

Társammal azonnal felszereltünk és a helyszínre siettünk. A harangozó útközben elmondta, hogy a templom ajtaját 1 óra tájban ő zárta be s a kulcsokat a nadragja zsebébe tette. Reggel a kulcsokat szintén onnan vette elő. A templom minden zárja rendesen nyílt.

Útközben két bizalmi egyént vettem magamhoz és a helyszínre érve, a részletes helyszíni szemlét megtartottam.

A gör. kath. templom Nyiracsád község közepén, véggel Észak-Keletnek egy kis emelkedésen fekszik. A templom bejárata előtt kerítés nincs. Délről a papi lakás, északról egy polgári lakás határolja. A templom bejárati ajtajával szemben a harangozó lakása. A templom délkeleti részén egy pusztá telek van, melynek végében a műút vezet. A harangozó bemondása szerint a templom ajtója és ablakai zárva voltak.

A helyszíni szemlét a templomon kívül kezdtem, nehogy megsemmisítsék a nyomokat. A tempom végében, közvetlen a fal mellé van felállítva egy feszület, mely másfél méter magas léckerítéssel van körülvéve. A léckerítés mellett és a pusztá telken azonosításra alkalmas lábnyomokat biztosítottam. A léckerítésre felállva, a templom végében levő ablak egyik szárnyát kinyitottam. Az ablak párkányán horzsolási nyomokat láttam. A templomba bemelve a jobboldali padosor első padján sarokvassal és lakattal volt felerősítve a Szent Antal persely. A lakat a padlón hevert. Recézett volta miatt ujjnyomot nem lehetett rajta találni. A lakatszemen azonban friss sárgaréz maradványok voltak láthatók. A padok között egy talpnélküli kelyhet találtam, melynek szárán horzsolási nyomok voltak. Ebből megállapítottam, hogy a perselyt a kehellyel feszítették le a helyéről. Az oltári szentséget tartó szekrény ajtaja nyitva volt, benne több értékes tárgy és a felső elválasztó rekeszében egy lapos tányéron 5—6 pengőt kitevő aprópénz volt elhelyezve. A szekrény poros voltáról csakhamar megállapítható volt, hogy a padok között talált kehelynél egyéb nem hiányzik belőle, mert annak helye a porban kivehető volt. Az oltári szentség háza mögött levő ablaknál egy szék volt. A széken vastag porréteg volt. Ebből arra következtettem, hogy a tettes az ablakon át a léckerítésre lépett és így távozott a templomból, a széket nem használta.

A templom bejáratánál van egy lépcső feljárt a kórusba és a harangokhoz. A kórus falán egy helyen friss mézskopást lehetett látni. Ebből arra következtettem, hogy a tettes ruházatának erősen meszesnek kell lennie.

Tettesként számításba jöhetett a harangozó 15 éves fia, aki a Szent Antal perselyből már több esetben

szedett ki pénzt drót segítségével. Atyjától és a kántortanítótól is lopott már kisebb összegeket. Számításba jöhetett még egy másik 16 éves suhanc is, aki a községben a besurranó lopások sorozatát követte el. Nevezettek alibije csakhamar tisztázódott. A felvett lábnyomok sajátosságai sem egyeztek a két suhancéval. B. egyéneimet is kioktattam és munkába állítottam, én pedig társammal a korcsmárosokhoz és kereskedőkhöz indultam azzal a feltevessel, hogy ha tettes helybeli, vagy ha nem is az, de még itt tartózkodik, még a reggeli órákban vásárolni fog valamit. Az aprópénzzel való fizetésre a kereskedő is jobban vissza fog emlékezni, vagy egyenesen feltűnő is lesz.

Göndör Jakab* kereskedő és korcsmáros elmondta, hogy egy 17 évesnek látszó suhanc fél deciliter szilva pálinkát ivott, majd aznap 8 óra tájban egy 14 éves lányal újból megjelent nála és a kislánynak 2 hajcsattot, cukorkát, magának pedig egy csomag dohányt vásárolt és 2 deciliter bort fogyasztott. A felsorolt tárgyakat 10 és 2 filléresekkkel fizette. Mivel a gyermekek nem községbeliek voltak, megkérdezte a nevüket. Határozottan emlékszik, hogy a fiú Gálitz Lajos bagaméri lakosnak mondotta magát. A leány nevére már nem emlékszik. Azt mondták, hogy a községben lakó nagyszüleikhez jöttek ünnepelni, de a nevét azoknak nem kérdezte meg. Megkértem Göndört, ha meglátná, őket, azonnal szóljon. A személyleírás alapján valóságos razziát rendeztünk az éppen templomba igyekvő nép között, de hiába.

A templomból való kijövetkor sem volt szerencsénk, nem sikerült a keresetteket megtalálni. A községben az a szokás, hogy a nép a község piacterén a templom után összegyűl ebédelőtti tere-ferére és a dobzót is meghallgatják. Óvatos figyelésünk közben egyszer csak észrevettük, hogy a Göndör által bementett személyek közelednek felénk, mindketten cukorkát szopogatnak. A suhanc ruházatán több helyen látszott, hogy meszes. Ekkor már tudtam, hogy a tettesrel állok szemben. A községházán zsebeinek átvizsgálása közben 1, 2, 10, 20 és 50 filléresnek kerültek elő. A pénzek holszerzésére előadta, hogy előző napon Nyirábrány község déli kijáratánál talált egy 5 pengőst, abból vásárolt 20 drb. levencigarettát és aprópénzt kapott vissza. Másnap Göndör kereskedőnél vásárolt és van még 3.84 P-je. Tagadta, hogy lopást követett volna el.

A gipsz mintán levő lábnyom jellegzetességeket csizmájával összeegyeztettem, mindenben egyeztek. Meszes kabátja és az aprópénz elébetárasa után a cselekmény elkövetését a templomba való bejutást és a lopás végrehajtását éppen úgy adta elő, ahogyan a nyomokból megállapítottam.

Elmondta azt is, hogy a bagaméri gör. kath. templomba már kétszer tört be, miért már el is volt ítélve. Nevezett a nyiregyházai kir. törvényszék fiatalkorúak bírósága 3 havi fogházra ítélte.

Takács Imre III. v. törzsrőmester (Radnalajosfalva).

II.

A helyszín környéke.

1940. november 5-én két fiatal csendőrmestert távollégi kimutatás szerint szolgálatban vezényeltem.

Még aznap, a Keszegfalva községhez tartozó Nagyszigeten, Kis Pál* odaváló földműves, a járőrnek jelentette, hogy 1940. október 31-én 11—14 óra közötti

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

időben, amíg a felesége a lakásáról távol volt, ő pedig a lakása közelében a burgonyát takarta, ismeretlen tettes a záratlan konyhájából a falra felakasztott ezüst zsebóráját szíjjal együtt 20 pengő értékben ellopta.

A járőr a helyszíni szemlét megtartotta, de ott már semmiféle nyomot vagy elváltozást nem talált, amiből a tettes kilétére lehetett volna következtetni.

A járőr a puhatolásai során bizalmasan megtudta, hogy a kérdéses időben a sértett lakóháza mellett vezető gyalogúton Soner István 18 éves marcelházi lakos, nap-szám haladt végig. Soner a kérdéses időben a sértett lakóháza közelében, a Martos községhez tartozó agyagospusztai uradalomban dolgozott mint aratómunkás és a kérdéses alkalomkor Nagyszigetre ment cigarettát vásárolni.

A járőr nevezett az esetre vonatkozólag kikérdezte. A lopás elkövetését tagadta, azt azonban beismerte, hogy a kérdéses alkalommal, amikor Nagyszigetre ment cigarettáért, a sértett lakóháza mellett vezető gyalogúton ment és arra is jött vissza. Hogy a lopást ki követte el, nem tudta.

1940. november 5-én szolgálatba vezényeltem magamat Tóth István prb. csendőrrel a járőr ellenőrzésére. Amikor aznap a délutáni órákban Nagyszigetre megérkeztem, én is tudomást szereztem a lopásról és sértett azonnal felkerestem. Sértett a lopás elkövetését nekem is úgy adta elő, mint az előző járőrnek. Ugyanakkor még előadta, hogy Soner Istvánt a járőr kikérdezte, aminek megtörténte után megjelent a lakásán a Soner bátyja és megfenyegette őt, hogy rágalmozásért beperli, mert ő fogta reá, hogy az órát az öccse lopta el. Sértett kért engem, hogy a nyomozást hagyjuk abba, mert az óra már úgysem kerül meg és őt még majd ráadásul megbüntetik. Megnyugtattam, hogy attól ne féljen. Kérésre megmutatta, hogy az óra hol volt és ő hol dolgozott. Ezután újból megejtettem a helyszíni szemlét. A lakóház udvarától kb. 25 méterre egészen jól kivehető lábnyomokat találtam. A sértett és feleségének lábujját átvizsgáltam és megállapítottam, hogy a lábnyom ezekével nem azonos, tehát ez a tettes lehet. A lábnyomokat alaposan megvizsgáltam és megállapítottam, hogy a jobb lábnyom sarkában egy rajzszeghez hasonló nagyságú szeg van. Közben a járőr a helyszínre érkezett Soner Istvánnal és jelentette, hogy nevezettel eddig nyomozott s a lopás elkövetésére vonatkozólag kikérdezte, de a cselekmény elkövetését tagadja, azt azonban beismerte, hogy a kérdéses időben sértett lakóháza mellett vezető gyalogúton elhaladt. A járőr még jelentette, hogy Sonert elengedi, mert a tagadásával szemben tárgyi bizonyítékot nem tudnak ellene szerezni. Arra a kérdésemre, hogy a helyszíni szemlét megtartották-e, a járőrvezető jelentette, hogy igen, azonban ott sem lehetett találni semmit, mert sértettek a nyomokat összetaposták. Ekkor gyanúsítottnak megnéztem a jobblábán a bakancsot és megállapítottam, hogy a sarkában egy rajzszeg van. Most már biztos voltam, hogy ő a tettes. Ekkor Sonernek megmutattam elvezető lábnyomát és a lábnyom sarkában levő rajzszeg, mire azt mondta, hogy az övében nincs rajzszeg. Felszólítottam, hogy nézze meg a jobblábán levő bakancsa sarkát. Amint a lábát felemelte és a bakancsa sarkában a rajzszeget meglátta, elsárgult, vizet kért. Majd arra kért, hogy ül-hessen, mert elmondja a — lopást. Azt már le sem írom, hogy milyen arcot vágott a járőr a dolog percek alatti illeténi fordulatára. Egészen biztosan eszébe jutott a helyszíni szemlének az a fontos szabálya, hogy a kör-

nyező terepet is alaposan szemügyre kell venni, mert mint ebben az esetben is, akárhányszor ott rejtőzik az áruló nyom, elváltozás, bűnjel. A szorosan vett helyszín megvizsgálása tehát nem elég.

Soner elmondta, hogy 1940. november 5-én 13 órakor a munkavezető elküldte őt Nagyszigetre cigarettáért. Útközben az út sértett lakóháza mellett vezetett el. Útközben megszomjazott és a sértett udvarában bement vizet inni. Az udvarban senkit sem látott, ezért a konyhába ment, de ott sem talált senkit. Ekkor a falra felakasztott órát szíjjal együtt ellopta és a sértett lakóháza udvarán végig menve, felszántott földön tért rá a gyalogútra, ahol a lábnyomát megtaláltam. Soner az órát javítás végett Komáromba küldte, ahol a járőr megtalálta. Neveztetet az őr lopás vétsége miatt — mivel még a 18. életévét nem töltötte be —, a komáromi kir. törvényszék fiatalkorúak bíróságának jelentette fel.

Elekes János tiszthelyettes (Naszvad).

III.

Cigányfurfang.

1940 július hó 4-én a pécsi szárnyparancsnokságtól a következő távmondattal érkezett a mohácsi őrsre: „A Pécsen ma megtartott országos vásáron Csép András* csarnótai lakos szürke lovát ismeretlen cigányok ellopták. A tettesek valószínű menekülési iránya Mohács. Járőrrel ellenőriztesse a Mohácsra Pécs felől befutó műutat, a tetteseket fogja el és a nyomozást folytassa le. A cselekmény részletes leírását írásban közlöm.”

Az őrsparancsnok azonnal egy járőrt vezényelt a menekülő cigányok elfogására, de a járőr másnap eredménytelenül vonult be.

5-én délelőtt a lólopás lefolyása írásban is megérkezett. Ezzel együtt érkezett a Csép András tulajdonát képező pejloról szóló marhalevél is, mely hátul Lakatos Mária névre volt átírva. Az irányítás Mohácsra szolt. Csatolva volt egy sárgaszínű lóvizsgálati szelvény is, mely Csép szürke lovára volt kiállítva s melyen a ló neve „Szödrő“-nek szerepelt.

A bűncselekményt a következőképpen követték el:

Csép András csarnótai lakos szürke lovával megjelent a pécsi vásáron, hogy azt eladja. Lovát egy falubelije kocsihoz kötötte, majd szétnézett a vásárban. Amikor a kocsihoz visszaérkezett, egy cigány kezdett alkudozni a lovára. Meg is egyeztek 200 pengőben. Amikor fizetésre került volna a sor, a cigány közölte Cséppel, hogy a lovat csak úgy tudja megvásárolni, ha az ő lovát is eladja. Tekintettel azonban arra, hogy cigány voltánál fogva ez nehezebben megy, arra kérte Csépet, hogy adja el az ő pejlóvat is. Ezt a kérdést úgy gondolta megoldani, hogy Csép a pejlóvat nevére íratja és mint tulajdonát eladja.

Csép, mint hiszékeny falusi ember, ezt az ajánlatot elfogadta és a pejlóvat nevére íratja. Amikor ez megtörtént, a cigány azt mondta Csépnek, hogy most mindkét lóra vevőt fog hozni. Csépnek ekkor sem tűnt fel, hogy a szürkét nem az alkudozó cigány akarja megvenni.

Ezután a szürkét a pej ló mellé kötötték, majd a cigány eltávozott azzal, hogy vevőket szerez. Kis idő múlva megjelent egy alacsony cigány ember, kinek társaságában egy kék kötényes cigány férfi volt. Ezek a pej lóra alkudoztak Cséppel. Ugyanekkor odaérkezett

egy alacsony cigányné is, ki a szürke lovat akarta megvásárolni.

Az alku mindkét lónál megtörtént. A szürke is, pej is 200 pengőért cserélt gazdát. Az átírás következett.

Csép a szürke ló marhalevelét átadta a ciágnyaszonynak, a pej lóról szólót pedig ő magánál tartotta és mint a vásárban szokás, a marhalevél hátulján kek írónnal ráírta az alacsony cigánynak, mint vevőnek a nevét. Csép meg sem nézte, hogy milyen nevet írtak arra, az asszonnyal elindult a cédulaházhoz, hogy a marhaleveleket átírják.

Úgy egyeztek meg, hogy a marhalevelek rendezése után mindkét ló árát — az asszony is és az alacsony cigány is — a kocsinál fogják kifizetni.

A cigányasszony a szürke ló marhalevelét átíratta saját nevére. Lakatos Mária mohácsi lakos névre. Csép meg sem nézte az új vevő nevét, a marhalevelet benyújtotta a marhalevelkezelőnek, aki mint szokás, hátul megnézte a felírt nevet és a marhalevelet átírta. Így lett a pej ló is Lakatos Mária névre átruházva

Mínthogy az asszony előbb végzett, előbb is távozott. Amikor Csép visszaérkezett, kocsinak, lovaknál cigánynak hült helyét találta.

Közölte a leírás még azt is, hogy a pej ló eredeti marhalevele tulajdonosának nevét Csép nem jegyezte meg, de megállapítani sem sikerült.

A szemtanuk előadása szerint a szürke lovat Csép és az asszony távozásakor a kék kötényes cigány a kocsi befogta, majd amikor az asszony visszaérkezett. azzal együtt a Mohács felé vezető műúton gyorsan elhajtottak.

Az alacsony és az első ízben alkudozó cigány pedig a pej lóval eltűnt a vásár forgatagában.

Őrsparancsnokom engem és Végvári Kálmán próba csendőrt vezényelt az ügy nyomozására.

Első dolgom az volt, hogy Lakatos Mária nevű cigánynőt keressek a városban, bár helyi és személyi ismeretemenél fogva tudtam, hogy csak egy Lakatos Mária van Mohácsra, az is 76 esztendő öregasszony. Ez irányú puhatolásom nem is járt eredménnyel.

Mínthogy Lakatos Mária nevén és a kötényes cigány személyleírásán kívül más adat nem állt rendelkezésemre, ennek alapján voltam kénytelen a nyomozást folytatni.

Elővettem az őr „Tárgymutató“-ját és szerencsémre találtam is egy Lakatos Mária nevet, kit pár hónappal ezelőtt nyomozókulcs alapján fogtam el csalás miatt és adtam át az őt kereső őrsnek, férjét Kalányos Györgyöt pedig a pécsváradai hadkiegészítő parancsnokságnak.

A személyleírás teljesen ráillett a kék kötényes jóképű cigányra, az asszonyra pedig teljesen ráismertem.

Lakatos Mária valamikor Mohácsra lakott, ezért juthatott eszébe, hogy a marhalevelet Mohácsra irányítsa.

Felkerestem az egyik régen „nyugdíj“-ba ment mindentudó cigányomat, kitől megtudtam, hogy Kalányos Gyurka és Lakatos Mária a pécsi vásárt megelőzőleg Mohácsra jártak egy pej lóval és innen indultak a vásárra. Visszafelé pedig őt meglátogatták, de már egy szürke ló húzta rozoga kocsiukat. Az öreg cigány jó dohány reményében elmesélte még azt is, hogy Gyurka dicsekedett neki, hogy Pécsen milyen jó vásárt csinált.

Most már majdnem biztos voltam, hogy a lopást, illetve a csalást az én cigányjaim követték el.

A vármegyéket járó lóalkusz cigányoktól megtudtam, hogy Kiskunhalason másnap igen nagy lóvásár

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ígérkezik. Nem is haboztunk tovább, kerékpárra ültünk és elkerekeztünk Bajára. Ott a kerékpárokat a vasúti raktárba helyeztük el és vonatra ültünk, bár tudtuk, hogy a halasi vásárt már nem érjük el. Itt tudtuk meg, hogy Mélykúton is vásár lesz. Gondolatom az volt, hogy a cigány, véretől vezetve, a vásárt nem kerüli el, ezért Mélykúton is meg fog jelenni. Így jutottunk Kiskunhalas helyett a mélykúti vásárba.

A lóvásárban azonnal kutatni kezdtem a cigány után, ami eredményre is vezetett. Amikor Kalányos mint régi ismerőst meglátott, nyomban menekülni igyekezett, de — hiába.

Első szavam az volt hozzá, hogy: „Eljöttem Gyurka a szürke lovadért“, mire azt felelte, hogy neki nincs is lova. Erre bekísértem a község házára és a községi fogdában helyeztem biztonságba.

Újra kimentünk a vásárba, mert nem hittem Kalányosnak. A vásárban úgy viselkedtünk, mintha vásárügyeleti járőr volnánk. Az ottani gazdáknak mégis feltűnt, hogy nem odavalók vagyunk, ezért az egyik nagybajuszu polgár meg is kérdezte, hogy mit keresünk. Tisztességes arca volt, ezért megjegyeztem neki, hogy egy szürke lovat. Erre az öreg azt mondotta, hogy az előbb, amikor az általunk őrizetbe vett cigány meglátott bennünket, minden áron meg akart vásárolni egy szürke lovat. Több kérdés után megköszöntem neki közléseit és elköszöntünk tőle.

Különös körülmények közé állított az öreg, de később megjött annak is a magyarázata.

Tovább jártunk-keltünk a lovak között, míg végre egy szürke lovat pillantottam meg. Láttam a farkán a kopás helyét, ami az ismertetőjele volt. A ló mögé álltam és a „Szödrő“ nevet kiáltottam, mire a ló felfigyelt. Egy csibukos zsidó volt a gazdája. Megkérdeztem tőle, hogy mért nem viszi be a vásárba (a korláton kívül volt kötve), mire azt felelte, hogy nincs irányítva és átírva, bár 180 pengőt már kifizetett érte. A zsidó szerint a kiskunhalasi vásáron vette egy Bugyerla Ferenc nevű embertől azzal, hogy annak nevében marad, míg az egész összeget kiskunmajsai címére el nem küldi.

A lovat őrizetbe vettem és a község háza udvarába hajtattam, mert fel lehetett ismerni Csép András tulajdonát. A zsidót kikérdeztem és elbocsájtottam azzal, hogy majd a bíróság fog dönteni, hogy kit illet meg a szürke tulajdonjoga.

Kalányos Györgyöt kikérdeztem, de az konokul állította, hogy semmi köze a szürke lóhoz. Nem hittem neki s ezt be is bizonyítottam. A vásárban lévő cigányokat kikérdeztem, kiktől megtudtam, hogy Kalányosnak van egy lova a vásárban, amelyet — nem tudnak miért — gazdátlanul hagyott. Erre újra kimentünk a lóvásárba, ahol félórai tartózkodás után egy gazdátlan pej lovat találtunk a korláthoz kötve. Ezt is a község házára vezettettük.

Amikor már mindkét ló a községi udvaron volt, kinyitottam a községi fogdát, mely éppen az udvarra nézett. Kilépett rajta Kalányos, aki ámulva nézte a lovait. Erre beismerte, hogy a szürke lovat Pécsről hozta, de nem tudja, hogy az hogyan került ide, mert ő már Kiskunhalason eladta. A pej lóra vonatkozólag még nem volt hajlandó nyilatkozni.

Másnap reggel elutaztunk Kiskunhalasra, hogy ott igyekezzünk a volt vásárról valamit megtudni. Az ottani őrsön, amikor az őrsparancsnoknak jelentettük az esetet, közölte velünk, hogy egy Bugyerla Ferenc nevű kiskunmajsai lakos panaszt tett, hogy a vásáron ismeretlen

cigányok elhajtották értékes lovát és helyette egy rosszabb szürkét hagytak.

Ez a tájékoztatás igen jól jött nekünk. Jelentettem, hogy az ügy az általunk nyomozott esettel összefügg, ezért a kiskunhalasi őrs jegyzetét elkértem, hogy azt is elintézzük.

Gondolva, hogy olcsóbbra kerül, ezért telefonon felhívtam a kiskunmajsai község házat, hogy Bugyerla Ferencet azonnal küldjék Kiskunhalasra. Meg is érkezett s ekkor kiderült, hogy Bugyerlát Cséphez hasonlóan fosztották meg lovától.

Amikor Bugyerlát Kalányos meglátta, beismerte úgy a pécsi, mint a kiskunhalasi cselekmény elkövetését. A pécsi pej lóról azonban hallani sem akart. Egyre azt hajtogatta, hogy azt a szürke helyett Csépnek átadta.

Visszamentünk Mélykútra, ahol Bugyerla a pejt, az időközben értesített Csép pedig a szürke lovat a községi előjáróságtól átvette. Mi pedig igyekeztünk még a vásárban Kalányos társait is elfogni, de ez nem sikerült, ezért Kalányos társaságában Mohács felé indultunk.

Amikor Baja felé közeleedtünk, megkérdeztem tőle, hogy felesége hol van. Perse, nem tudta. Gondolataim Kalányos rokonai és barátai körül jártak. Közben eszembe jutott, hogy Baján is vannak rokonai. Meg is kérdeztem tőle, hogy Füstös Laci hol lakik, bár tudtam, hogy Bajaszentivánon. Láta, hogy sejtek valamit, ezért kinyögte, hogy felesége valószínű ott tartózkodik. Elmentünk érte.

Amikor Lakatos Máriát kikérdeztem, a kocsijuk is megkerült az egyik vasúti beszálló üres félszerében. Ezt azért hagyták el és Gyurka azért ment egyedül Kiskunhalasra és Mélykútra, hogy ne ismerjék fel őket a csendőrök.

Ezután Pécsre mentünk, hogy a pej ló után nyomozzunk. Meg is találtuk a városmajorban, mint gazdátlan állatot. Ott átvettük és ugyanakkor át is adtuk a városnak ideiglenes megőrzés végett.

Még elmentünk két közeli vásárba, ahol pontos személyleírást kaptunk Kalányosék két alkudozó társáról, kiket azóta már a mohácsi őrs el is fogott.

Ezután már mindkét gyanúsított részletesen beismerte tettét. Ekkor tudtuk meg, hogy a pej lovat a pécsi vásáron szabadon eresztették, mert ha Csépnek átadják, úgy rájött volna a csalásra és nem sikerült volna elvinni a sokkal jobb és fiatalabb szürke lovat. Ez a pej ló — mint most kiderült — Kalányos György nevében szerepelt, amikor Csép nevére írták.

Láthatjuk, mennyit keverik-kavarják a cigányok lóvásárlásaik ügyeit, csak hogy minél érthetlenebbé tegyék nemcsak a kiszemelt áldozat, hanem a csendőr előtt is. Igen nagy türelemre van szükség és lépésről lépésre kell haladni, hogy kibogozhassuk az ilyen cigányügyeket, mert különben a csendőr eszén is túljárnak a füstösök.

Szalontai Ferenc csendőr (Marosvásárhely).

A régi időkben a lovas századtrombitás volt hivatva a kapitány személyes kiszolgálására. Lealacsonyító szolgálatokra azonban nem volt szabad őt alkalmazni.

A puskára felilleszhető szuronyt a régi császári hadseregben legelőször 1686-ban, Buda ostrománál használták.

A XVII. században és a XVIII. század elején az elfogott szökevényeket felakasztották; azokat pedig, akik a törökökhöz szöktek át, ha kézrekerültek, felyársalták.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Lelkiismeretesség az igazoltatásuknál.

Beküldte: **VARGA FERENC** tiszthelyettes (Földes).

1937. év novemberében két ismeretlen embert igazoltattam. Midőn az igazoltatás során a Nyomozókulcsot kézbevettem, egyikük megjegyezte, hogy: „Ne keressen az őrmester úr, ügyse vagyunk benne“. Arra a kérdésemre, hogy ezt honnan tudja, azt felelte, hogy Cs.-ről jönnek gyalog. Útközben 5 helyen is igazoltatták a csendőrijárőrök, de mindenütt szabadon engedték őket. Elfogtam őket, mert mindkettő szerepelt a Nyomozókulcsban. Elfogásuk után töredelmesen beismerték, hogy betörést követtek el és a keszthelyi őrs keresi őket.

1938 január havában is elfogtam a Nyomozókulcs alapján egy embert. Személyi adatait, a nála volt munkakönyvből néztem ki. Elfogása után megjegyezte, hogy B.-ről jövet, egyik községben vándortanyán aludt, ahol munkakönyvét este elszedték tőle s azt csak másnap reggel, továbbindulásakor az ottani csendőrőrsön kapta vissza. Ennek az egyénnek a Hévíszentandrásai őrsrel volt elszámolni valója. Ez is betörő volt.

A leírt három elfogást külszolgálatban történt igazoltatások alkalmával fogatosítottam. Most leírok két esetet arra, hogy miként lehet a Nyomozókulcs alapján a szobában, az őrsíróasztal mellől, körözött vagy nyomozott egyéneket kézrekeríteni.

Mándokon, 1935. év őszén beállított az őrsirodámba egy paraszttöltötű ember. Bemutatkozott, majd elmondta, hogy Győrtelekre való, S.-ről jön. S.-en a kórházban a leányát megoperálták. A műtét sokba került, a pénze elfogyott és így csak Mándokig tudott vonaton jönni. Kért, hogy néhány fillérrel segítsem, hogy útját vasúton folytathassa. Előadását hittem is, meg nem is. Megszokásból elővettem a Nyomozókulcsot. Rövid keresés után megtudtam, hogy az emberem nyomozott egyén, az erdőbényei őrsnek volt vele elszámolni valója. Elfogása után beismerte, hogy két vármegyét is bejárt, ahol ilyen és ehhez hasonló ürügyekkel mindenhol pénzt csalt ki. Csak jobb házaknál próbálkozott, de a csendőrőrsöket se hagyta ki sehol, mert azokról sohasem távozott üres kézzel.

Mándokon, néhány nappal az előző eset után a községi gyepmester jelentette az őrsön, hogy új segédjét elhozta jelentkezni. Erre ugyanis a múltban egyszersmindenkorra meghagyást adtam neki. Az új segéd magyar embernek és nem cigánynak látszott. Megkérdeztem tőle, hogy magyar ember létére, hogyan adhatta

magát ilyen foglalkozásra. Hosszasan és zavarosan válaszolt. Gyanus volt. Elővettem a Nyomozókulcsot és nem sok keresés után meg is találtam benne. Elfogtam. A mezőkövesdi őrs kereste.

*

Az igazoltatás nagyfontosságú szolgálati ténykedés, de csak akkor lehet eredményrevezető, ha az igazoltatásnál a legmesszebbmenő alapossággal és lelkiismeretességgel járunk el. Az igazoltatás ne csak megszokott formai eljárás legyen. Lelket kell belevinni.

Az igazoltatásnál a csendőrnek nagy segítséget jelent a Nyomozókulcs (és tartozékai: pótlék, 10 napos névmutató), de csak akkor, ha azt kezelni tudja és alaposan ki is használja.

Sok eredménytelenség írható a tudatlanság rovására. Sok csendőr nem ismeri eléggé alaposan a Nyomozókulcs beosztását, rendszerét és a „Tudnivalók“ fejezetét sem. Már pedig ez elengedhetetlen követelmény. Nélküle akár ne is vegyük a kezünkbe a Nyomozókulcsot.

Ha a csendőr mindezt jól tudja, akkor az eredményhez, ezeken túlmenően alaposságra és lelkiismeretességre van még szükség.

Azok a járőrök, amelyek a Cs.-ről vándorló két embert ismételtén igazoltatták vagy tudatlanok, vagy pedig felületesek és lelkiismeretlenek voltak, mert a két ember neve szerepelt a Nyomozókulcsban és ezért azt ott éppen úgy kellett volna találniok, amint a leírt esetek beküldője megtalálta. Hasonlóképpen pálcát kell törnünk annak az őrsnek az eljárása felett is, amelynek módjába állott, a csendőrségi ellenőrzés alatt álló vándorszálláson éjjelező vándor munkakönyvének birtokában, akár estétől-reggelig a Nyomozókulcsban, tartozékaiban és az őrsön levő egyéb igazoltatási segédletekben keresgélni. És másnap mégis háborítatlanul útjára engedte a nyomozott embert, akinek neve benne volt a Nyomozókulcsban. Ez csak felületességgel és lelkiismeretlenséggel magyarázható. De azt hiszem, hogy azoknak az őrsöknek a tagjai sem érzik e sorok olvasásakor jól magukat, akik jószívűen adakoztak az őrsön könyörödományért jelentkező körözött csalónak, de elfelejtették a jött-ment idegent a Nyomozókulcsban priorálni.

Elv legyen, hogy a Nyomozókulcsban ne csak az országúton, vagy a vándorszállásokon talált csavargókat, hanem lehetőleg minden ismeretlent prioráljunk.

II.

Az áruló korpaszemek.

Beküldte: **TÓTH JÓZSEF V.** tiszthelyettes (Rád).

1936. évben a rétsági őrsön voltam beosztva. Április elején, az egyik nap kora reggelén, feljelentést tettek az őrsön, hogy aznap virradóra Tereske községben Eplény Márton* gazdasági cseléd éléskamrájába valaki álkulccsal bement és onnan különféle élelmiszert lopott el.

A nyomozás szerepe nekem jutott, Csapó Jenő csendőr, járőrtárssal elindultunk a helyszínre. A sértett lakására megérkezve, a sértett felesége elmondta, hogy az udvarra nyíló kamrájuk ajtaján levő lakatot előző este ő zárta be. A kulcsot a szoknyája zsebében állandóan magánál hordja. Valaki a lakatot mégis ki-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

nyitotta és a kamrából 1—2 kilónyi sertézsírt, 6—7 kilónyi kenyér- és ugyanannyi főzőlisztet, 6—8 kilónyi tarka babot és 1 drb házilag szótt jegytelen zsákot 2—3 kilónyi búzakorpával, 18 pengő értékben ellopott.

Eplényné elmondotta, hogy a lopásra úgy jött rá, hogy korán reggel zsírért ment a kamrába és amint beletekintett a bödönbe, látta, hogy a zsírból valaki kézzel szedett, holott ő mindig kanállal szokott szedni. Mivel lopásra gondolt, a kamrában körülnézett és akkor fedezte fel, hogy a panaszában említett élelmiszerek hiányoztak. A tettesre nézve mégcsak hozzávetőleg sem tudott támpontot nyújtani.

A sértett kikérdezése után megkezdődött a helyszíni szemle. A kamrába csupán az udvarról nyíló ajtón lehetett bemenni. Ott körületekintettünk, de erőszakos módon való behatolás nyomát nem találtuk. Egyelőre el kellett a sértett állítását fogadni, hogy a tettes a lakat kinyitása után jutott a kamrába. A kamra előtt levő sáros talajon sem lehetett használható nyomokat találni, mert ha ilyenek voltak is odaérkezésünk előtt — a kíváncsiskodó szomszédasszonyok összetaposták. A kamrában pedig maga a gazdasszony igyekezett rendet teremteni — az elszórt lisztet, korpát, a tettes által elszórt elégett gyufaszálakat összesöpörte, — mire a járőr megérkezett. Végeredményben megsemmisült minden nyom. Csupán a sértett feleségének előadásából tudtam elképzelni az általa talált helyzetet. Az ajtón volt lakatot magunk is megvizsgáltuk, de lakatosnál is megvizsgáltattuk. Mindkettőnknek az volt a véleménye, hogy a lakat túl egyszerű, amit görbe dróttal bárki könnyen kinyithatott.

Az ellopott élelmiszer csekély mennyiségéből arra következtettem, hogy a lopást helybeli ember követte el abban a reményben, hogy a hiányt a sértett nem is fogja felfedezni és így a lopást, hasonló módon, majd többször is megismételheti.

Idegen, nem odavaló tettes nem érte volna be ezzel a csekély zsákmánnyal akkor, amikor füstölt kolbász, szalonna, férfi- és női ruhanemű is volt a kamrában, már pedig ezekből nem hiányzott semmi.

Az 5 éves helyi és személyi ismeretem alapján gondolatban sorra vettem a községben lakó — és e tekintetben számításba jöhető — egyéneket. A községen kívül az úgynevezett „telep“-en 8—10 napszamos cigány- és 4—5 ágrólszakadt dologtalan, lusta, kétes körülmények között élő, magyar család lakott. Ezeket sorra vettem és alibijüket megvizsgáltam. A nyomozás első napjának délutáni óráiban került a sor Szívós József napszamos alibijének igazolására. Szívós, akit az előbbiekhöz ha-

sonló módon a lakásán igazoltattunk, az alibijére vonatkozólag feltett számtalan részletkérdéseink során kifakadt és követelte, hogy a lakását kutassuk át. A kutatás során egy rozoga ládából hamarosan előkerült egy 1½ literes cserépfazék tele sertézsírral. A zsír nem látszott azonosnak az ellopott zsírral, mert az piszkos színű, míg a sértetté szép fehérszínű volt. Szívós a zsír holszerzésére nézve azt állította, hogy azt 3—4 napja vette a közeli fűszerüzletben. A fűszeres bizonyította is, hogy Szívós valóban vett nála 3—4 napja 15—20 dekányi zsírt, de ugyanakkor hozzátette, hogy azt a Szívós család már el is fogyaszthatta. Szívós ezek után is az előbbi állítása mellett maradt. Egy másik ládából, a hasznavehetetlen rongyok alól, előkerült egy fehér vászonzacskó 8—10 kilónyi liszttel. Erre Szívós azt monddotta, hogy a lisztet néhány héttel az előtt vette Cserepes Sándor ottani lakostól. A vásárolt liszt 25 kiló volt; ami hiányzott belőle, azt már elfogyasztották. Cserepes elmondotta, hogy Szívós valóban vett tőle 1935 szeptember vagy október havában 25 kiló kenyérlisztet és méltatlankodva jegyezte meg, hogy Szívós a liszt árával még mindig tartozik neki. Itt is kilógott a lólába, mert 25 kiló liszt 6-tagú családnál nem tarthat 6 hónapig. Hiába tártuk Cserepes kikérdezésének eredményét Szívós elé, makacsul ragaszkodott ehhez az állításához is. A további házkutatás során a padlásról előkerült egy 8—10 literes öntött vaslábas. A lábasban tarka bab volt. A sértett kamrájában a helyszíneléskor zsebembe tettem egy félmarok babot. A kettőt összehasonlítottam és azonosnak találtam. Erre a babra nézve Szívós azt monddotta, hogy az 1935. év nyarán termett a saját kertjében.

Amint kézzel a lábas fenekére nyultam, a bab közül búzakorpszemek ragadtak az ujjaim közé, ezért a lábasból a babot kiöntöttem. Ekkor láttam, hogy a bab között kevés búzakorpa is van vegyülve. Szívós a korpának a bab közé vegyülését már nem tudta megmagyarázni. Elfehéredett, kitört rajta a verejték, engedélyt kért, hogy leülhessen, mert rosszul érzi magát. Ezután elmondotta, hogy az elmúlt éjszaka ő tört be egyedül Eplény Márton kamrájába. A panaszolt élelmiszereket és a zsákot ő lopta el. Ekkor monddotta el, hogy a bab közé úgy jutott a korpa, hogy az ellopott babot a korpa közé öntötte, amit azután odahaza csak felületesen választott ki. A zsír pedig azért olyan piszkos színű, mert a lopott zsírt szándékosan összevegyítette régi, maradék zsíraljával azért, hogy ha a csendőrség keresné nála, ne ismerjen rá. Előadta végül, hogy azért lopott olyan kevés élelmiszert, mert arra számított, hogy

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Mi **BÚTOR** a leggyorsabbtól a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS bútortársaság mester
bútorcsarnokából vásárolunk
Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Méltányos árak! **Kíváló munka!**

Művészi testmenny, pastel, nagyított és más képek, képkeretek legolcsóbb beszerzési forrása. Kedvezményes fizetési feltételek mellett is.

Gyurácska Istvánnál
KAPOSVÁR, BAROSS-UTCA 3. SZ.

a lopást sértett nem fogja észrevenni és így, ha máskor is fogytán lesz az enivalója, az előbbihez hasonló módon újból onnan lophat.

Az ellopott korpászsákat már Szivós adta elő a burgonyás veremből. Beismerte, hogy egy alkalommal a sértett udvarán ment keresztül — mivel az udvar nyitott volt és ott mások is szoktak járni —, akkor látta, hogy a sértett kamrája ajtaján nagyon egyszerű lakat volt. Úgy gondolta, hogy azt ő is ki tudná nyitni. A lopás előtti napokban már feleségének régen nem volt zsirja, ezért egy darab drótból hamis kulcsot készített, ezzel a szóbanforgó lakatot kinyitotta és úgy jutott be a sértett kamrájába. Amikor a lopás elkövetése után távozott, a lakatot bezárta.

*

A leírt nyomozást az alapos helyszínelés, a helyszíni adatokból (könnyen nyitható zár, sok élelmiszer közül csak kis mennyiséget lopott el a tettes) levont következtetés (a tettes helybeli lehet, aki arra pályázott, hogy a lopást észre sem fogják venni), a helyi és személyi ismeret s végül az alapos házkutatás vezették sikerre.

Szervezeti és szolgálati utasítás (Szut.) 2 P 20 fillér.

Próbacsendőrök tankönyve 4 P.

Csendőrségi Lapok könyvtára 8. kötete (Illetmények és gazdaságkezelés) 3 P, 11. kötete 3 P.

Csendőrségi naptár 1942. évre 70 fillér.

Csendőrség elhelyezési térképe 30 fillér.

Kaphatók — kizárólag — a szerkesztőségben a pénz egyidejű beküldése mellett. Csekk számla: 25.342.

FOGÁTÓL FÜGG EGÉSZSÉGE!

Fogait olosón, szakszerűen tartom rendben. Foghúzás, fogtömés, műfogak készítése. Porcellánfog 3 pengőtől, tényleg lémből 8 pengő (ásmentes és nem törik.) Aranyfogak legolcsóbb napi áron. OTBA- és ORBA-tagoknak ráfizetés nélkül — részletre is.

SCHUSTER FERENC

államilag vizsgásott fogász,

Bpest, VIII., LUTHER-U. 1/b. II. 6. (Magyar Divatcsarnokkal szemben.)

AJAX

acélárúk

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyorf-, szerkezeti-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Szűke öntvények. Csavar és szerszámárúk. Keskenyvágányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vas szerkezetek. Hidak. Daruk. Textilgépkatrészek. Szekérekerekek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest. XI., Budafoki-út 60. SZ.

HALOTTAINK

A kolozsvári IX. kerület állományába tartozó **Bereczky Gyula** próbacsendőr január 15-én Kolozsváron meghalt. Kolozsváron temették el. 1941. IX/1. óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Balogh Ferenc törzsőrmester (V. ker.) 1913—1928-ig szolgált,

Pálfalvi András törzsőrmester (IV. ker.) 1912—1936-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

OLVASÓINKHOZ. Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozás bejelentésére használják a borítólaponk utolsó oldalán levő és kivágható nyomtatványt, amelyet 2 filléres bélyeggel küldhetnek be hozzánk. Csak az ilyen módon bejelentett címváltozást vesszük tudomásul.

Steyr Waffenrad-ra

megrendelést továbbra is felveszünk és az egyes szállítmányok beérkezése után szállítjuk.

Csepel gépet

ezidőszertint késedelem nélkül tudunk szállítani.

A STEYR WAFFENRAD ára P 232.—

A CSEPEL ára P 186.—

Az árak készpénzben értendők. Részletfizetési vásárlásnál fenti árakhoz annyiszor 2 pengő jön, ahány hónap alatt a részletfizetés történik.

STEYR WAFFENRAD-ot 12, CSEPEL-t legfeljebb 6 havi részletre adhatunk.

CSENDŐRBOLT
BUDAPEST, XII., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 19/C. SZÁM.

HIREK

Két mankó

kopogott a gyalogjáró aszfaltján, ütemesen, mint a katonabakancs. A gazdája bizonytalanul himbálózott rajta, látszott, hogy még nem régi társak, nincsenek összeszokva. A mankókra katonatest támaszkodott, az egyik láb tövig hiányzott, a másikon — valóban katonabakancs volt. Katonaköpeny és sapka, karcsú test, kórház-színű, de mosolygós, biztos nézésű ifjú arc: volt a katona.

A munkája után rohanó utca népe egy pillanatra megállott, megbűvölve nézte a mankós katonát. Multját, jelenét és jövőjét ismerte meg benne, a magyar Sorsot, amit vállalnia kell a nemzet minden fiának, mindig és olyan természetesen, mint ennek a mankós katonának.

Melegség, hála, büszkeség járta át a lelküket, megpezsdült az ősi magyar katonavér a szívekben, mert — megjelent az utcán a ma háborújának első súlyos rokkantja. Meghatódás ült ki a közömbös arcokra, a mankós felé fordult minden siető járó-keelő, a mellette elmenők kalapot emeltek, egyik-másik meg is símogatta a vállát, hátát. Nem szégyelték a feltűnést, mert amit tettek, lélekből fakadt.

A féllábú katona pedig csak himbálta magát tovább s mosolyogva biccentett a köszöntők felé. Nem volt benne semmi az ünnepelet hősből, tempós, nyugodt volt. Ezt a katonafajtából való embert csak ilyennek látta eddig a világ. Mindig ezzel a természetes nyugalommal adta a vért és életét a földjéért és becsületéért. Így verekedett már az elmúlt évszázadokban is a nagy orosz síkságokon, így verekszik ma is s ezt fogja tenni időtlen-időkiig. Mert ez a rá mért hivatása: a helytállás, a megállás a vészben, viharban, áradatban, mindig túlerővel szemben.

A mankós katona felé vitt minket is az útunk, tisztelegtünk neki, az áldozatos magyar katonának s Ő a mankóján is kihúzva magát, legényesen, feszes fővetéssel, keményen nézett a szemünkbe...

B. M.

Kinevezések. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával kinevezni méltóztatott ezredesekké: vitéz Dénes Elemér ny. alezredes címzetes ezredest és vitéz Szentpétery János alezredest.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott a Magyar Erdemrend Tisztikeresztjét hadiszalagon: Főty Ferenc őrnagynak a Délbácskai-i kommunista lázadás leverése alkalmával kifejtett kiválóan eredményes és igen hasznos teljesítményeiért.

Szolgálati jel odaítélése. Máté Ferenc századosnak a III. osztályú tisztii katonai szolgálati jel odaítéltetett.

Dícséretetek. Kerületi nyilvános dícséretben részesültek: a sarkadi és a mikepércsi őrsparancsnokok, valamint Kolozsi János tőr., Pekár Imre és Gazdag Miklós cső. (VI. ker.), Nagy János IV. cső., Fehér István cső., Szoboszlai István II. prbcső. (VIII. ker.); Kerületi okirati dícséretben részesült: Szabados Dezső thtts. (VIII. ker.).

A Büntetőjogi Továbbképző Tanfolyam előadássorozatában február 19-én Micskegy Kálmán alezredes „A katonai hatalomról az ellenséges állam területén”, március 19-én dr. vitéz Székely Frigyes százados „A tárgyi bizonyítékok szerepe a modern bűnperben s a csendőrség bűnügyi laboratóriumának közreműködése ezek megszerzésénél” cím alatt előadást tart. Az előadások 17 órakor kezdődnek a Központi Egyetem (Budapest, IV., Pázmány Péter-tér 1-3. új szárnyának II. emeletén) VI. sz. tantermében.

A HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

magad és családod

ÉRDEKEBEN TÁMOGASDI!

Universal permetezők

Felvilágosítások: MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.

Agrárglobus

BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÚT 12. • TEL.: 156-681.

Tichler János

papírú papírcsokó és gyógyszerészeti papírúruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Honvédségi Közlöny. Szabályrendeletek. 4. szám. Hivatásos állományból származó nyugállományú legénység részére egyenruhaviselés engedélyezése. Személyes bejelentési kötelezettség teljesítése a hivatásos katonák (csendőrök) által. Katonai díjszabás díjtételeinek módosítása.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 4. és 5. szám. Kenyérpótfjadag engedélyezése a nehezebb testi munkát végző altisztek, kisegítő szolgák, illetve küldöncök részére. Mosószappan, mosószerek és a kenőszappan előállítására és forgalmára vonatkozó rendelkezések módosítása. Liszt, kenyér és a sütőipari termékek arányos elosztásáról szóló 9230/1941. M. E. számú rendelet végrehajtása. Tűzkereszt alapszabályai. Hús árusításának és vendéglátó üzemekben a húsételek kiszolgáltatásának szabályozása.

Csendőregyén megsérülése. A vésztoi őrs állományába tartozó Nagy József prbcső. január 27-én fél 15 órakor puskatakarítás közben, balkezének mutatóujját ellőtte, a középső ujját pedig összezúzta.

Fegyverhasználatok. A topolyai őrs állományába tartozó Kiss Imre csendőr és Bodor László prb. csendőrből állott járőrt február 5-én, Topolya községben Trumbisz Lajos szabadkai mechanikus igazoltatása alkalmával pisztollyal megtámadta. Járőr a támadó ellen lőfegyvert használt. Trumbisz azonnal meghalt. A járőr tagjai nem sérültek meg. Kiss csendőr köpenyét a támadó 2 helyen átlőtte.

Február 4-én, Nagylucska község utcáján, Hegedüs Mátyás csendőr, polgáriruhás nyomozót Lődör György és egy ismeretlen társa megtámadta és leütötte. Hegedüs csendőr támadói ellen pisztolyt használt és Lődör Györgyöt három lövéssel súlyosan megsebesítette, akit a munkácsi kórházba szállítottak. Hegedüs csendőr könnyebb sérülést szenvedett.

Tizenkettő pár érmelegítőt küldött a felsőszöcsi, tíz párat pedig a létkai őrs legénysége a harctéren küzdő honvéd bajtársak részére. Az érmelegítőket rendeltetési helyükre juttattuk. A két őrs legénységét hazafias munkájukért üdvözljük.

Dr. Weninger Antal: Szellem és egészség, A gyógyító-művészet új irányai és Orvos a lélekért. Az egymást kiegészítő három kötetes mű lényege az anyagi és szellemi erők küzdelme az ember, az egészség és a gyógyítás körül. A test és a lélek közötti szoros kapcsolatokkal foglalkozik bennük a v. egyetemi tanárság és gyakorló orvos, egyszerű és gyakorlatias formában. Bemutatja azt a sorsdöntő hatást, melyet a lélek gyakorol a testre s a test a lélekre. Feltárja az

egészséges lélek gyógyító, nevelő, életformáló hatalmát, megismerteti a módot és utat, a lélek épségben tartására, edzésére, fejlesztésére. Lebontja a durvább tévhiteket, ismerteti a legújabb kutatások/eredményeit és a gyógyító-művészet közérdekű kérdéseit a nagyközönség részére is érthető módon. A művet a Vörösváry kiadóvállalat (Budapest, Múzeum-körút 13. I. 1.) adta ki. 16 P.

A Magyar Szárnyak február 1-i számát eredeti japán harctéri rádióképek és a japán légierő munkáját hűen viszatükröző képanyag teszi különösképpen érdekessé. Bisits Tibor repülőőrnagy számol be a légiháború legújabb eseményeiről. Külön cikk foglalkozik a japán sikerek titkával. A magyar repülők szovjetoroszországi dicsőséges szerepléséről két közlemény jelent meg, az egyik a futárszolgálat nagyszerű teljesítményeiről számol be, a másik a Nikolajev főlégt vezéartámadás érdekes epizódját tárja elénk. Udvary Jenő százados repülőhíreket dolgozott fel a világ minden tájáról. Az Aeró Szövetség új társelnökei nyilatkoznak László István riportjában a magyar repülés jövő feladatairól. Ezenkívül sok apró érdekes cikk tarkítja az újszámot. A Jánosy István szerkesztésében megjelenő Magyar Szárnyak mindenütt kapható, ára 50 fillér. Kívánatra készséggel küld mutatványszámot a kiadóhivatal: Budapest, VII., Király-u. 93., II. 21.

Csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Varró János és Kiss József prbcső. együtt 25 P, Takó Ferenc őrm., Márton József csendőr együtt 5 P, Császár Ferenc és Barta József cső. együtt 5 P, Jáklí Mátyás és Faragó Ferenc cső. együtt 5 P, Kardos együtt 5 P, Gál Péter és Csongrádi Ottó cső. együtt 5 P, Lőrinc András és Bori János cső. együtt 5 P, Pálvolgyi Sándor thts., Szabó György prbcső. együtt 49 P 45 f., Gesztesi Ernő és Uri Sándor prbcső. együtt 4 P 96 f., Tóth Antal és Makádi Máthé cső. együtt 4 P 96 f., Csapó Sándor tőrm., Gömöri János őrm. együtt 1 P 80 f., Romhányi András tőrm., Ladányi József őrm. együtt 3 P 18 f.; a szombathelyi III. kerületben: Keresztesi Gyula és Bangó Ferenc prbcső. együtt 1 P 84 f., Székely József thts., Orbán Ferenc prbcső. együtt 5 P, Ács László és Horváth István V. cső. együtt 5 P, Horváth Bertalan tőrm., Kovács Imre III. prbcső. együtt 14 P 92 f., Dános Ferenc tőrm., Molnár Vince cső. együtt 9 P 92 f., Vitai Pál tőrm., Csizmazia Endre cső. együtt 39 P 76 f., Tóth Gyula és Farkas György cső. együtt 14 P 89 f., Kiss Imre I. és Szabó József I. tőrm. együtt 14 P 98 f., Pál József tőrm., Horváth József prbcső. együtt 40 P 64 f., Kocsis Géza tőrm., Csizmazia Endre cső. együtt 4 P 97 f.; a kolozsvári IX. kerületben: Horváth János, Kiss István, Kereszturi Mihály, Va-

IRÁNY: az egészséges, boldog ember!

Három könyv áll előttünk izléses tokban, mint a könyvujdonságok szemre legszebb, tartalomra legértékesebb példányai: DR. WENINGER ANTAL orvosíró könyvei

Az első kötet címe: „**SZELLEM ÉS EGÉSZSÉG**“

a másodiké: „**A GYÓGYÍTÓMŰVÉSZET ÚJ IRÁNYAI**“

A befejező kötet: „**ORVOS A LÉLEKÉRT**“

Ebben a három könyvben a felelősségteljes munkában elfáradt ember igazi felüdülést talál. Megtudja belőle a természet és a nagyvilág ezer titkát és testünk-lelkünk rejtélyes összefüggéseit, erőt: hogy hogyan táplálkozunk helyesen és hol tart a rákkutatás; mi az egészséges álm és hogyan érhető el; milyen következménye van egészségünkre az önzésnek, gyávaságnak és a könnyelműségnek; melyek azok a középkori gyógymódok, amelyeket a legújabb orvosi kutatás ismét elfogad; miért becsüljük meg a „népies“ gyógymódokat, a hagymapakolást, a kávészénkezelést, stb. stb. De külön fejezetek foglalkoznak bennük az afrikai varázslók tükreivel és a tűzőnjárás titkaival ugyanugy, mint az asztrologia (csillagjósolás) értékelésével, vagy a házasság igaz alapjával is. Mint a mozihirodóban a képek, úgy perog le minden egyes fejezetben más és más érdekesség szemünk előtt a híres orvosíró lebilincselően érdekes könyveiben.

Ez a három könyv több mint egyszerű olvasnivaló; befelé és kifelé egyaránt tisztában látunk, ha elolvastuk. És emellett könnyű olvasmány, szabad időnkben, este elalvás előtt egy-egy fejezetet olvashatunk, a sorrend betartása nem fontos, mert minden rész önálló, egész. Családunk minden tagjának öröme és könyvtárunk igazán értékes díszé DR. WENINGER háromkötetes műve, amely kemény kötésben, izléses tokban összesen 16.20 P-be kerül. Ugyanez füzve, tok nélkül csak 13.20. Megrendelhető könyvkereskedésekben vagy a kiadónál.

VÖRÖSVÁRY KIADÓVÁLLALAT,

Budapest. IV., Múzeum-körút 13. Telefon: 18-77-77. Postatakarék csekk számla: 5.296.

tai Béla, Takács Imre és Rekettye István cső. egyenként 2 P 54 f., Ujfalussy János cső., Úveges János prbcso. egyenként 1 P 26 f., Guba Lajos őrm., Kari Ferenc cső. egyenként 18 P 70 f.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Tóth Károly cső. 33 f., Kulcsár cső. 32 f., Pintér István és Patakvölgyi István cső. egyenként 1 P 50 f., Szücs István őrm., Halasi György cső. egyenként 22 f., Beke János thtts. 46 f., Marosvásári János cső. 44 f., Bendő József és Nagy Gyula cső. egyenként 4 P, Nagy István thtts., Pintér Lajos cső. egyenként 4 P 50 f., Zsellér János cső. 77 f., Marosi István cső. 76 f., Bodrogi József cső. 95 f., Sipos János cső. 94 f., Samu József és Nagy Gyula cső. egyenként 3 P 57 f., Varga József VI. törm., Gécsi Ferenc cső. egyenként 55 f., Kecskés László és Prókai Mihály cső. egyenként 2 P 50 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Nagy Tamás állami tanító, hajduhadházi lakos keresi azokat a csendőröket, akik 1918—19-ben az alsószopori őrsön teljesítettek szolgálatot. Az őrs tagjai közül csak Dinnyés őrsparancsnok és Borbély őrsparancsnokhelyettes őrmesterek nevére emlékszik. Aki nevezettekről valamit tud, azt közölje a megadott címen.

Ragályos betegség fellépése. Január 21-én a nagybereznai közigazgatási járáshoz tartozó Sólak községben kiütéses tifusz lépett fel. Eddig 3 egyén betegedett meg. A betegség továbbterjedésének megakadályozására a szükséges intézkedések megtétek.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thtts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK

Díszérem odaítélése. A szegedi V. kerület állományába tartozó Biacsi Sándor, Futó István és Szabó Imre II. alhadnagyok részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálatukért a *Díszérm*t odaítélte.

Kinevezések. A marosvásárhelyi X. kerület állományába tartozó Pálincás János alhadnagy *szolgálatvezetővé*, Sipos József tiszthelyettes *külsőportvezetővé*, a budapesti I. kerület állományába tartozó Kovács Sándor II. törzsőrmester ideiglenes *őrsparancsnokká*, a budapesti I. kerületben: Román László, Kishalmi István és Nagy Géza tiszthelyettesek; a marosvásárhelyi kerületben: Cibere Gábor tiszthelyettes,

Várnagy Imre, Pintér József, Farkas Tóth Mihály, Biró Balázs és Fazekas János II. törzsőrmesterek *alcsoportvezetővé* kinevezettek.

Véglegesítették. A szegedi V. kerületben: Bárkai Kálmán; a debreceni VI. kerületben: Nagy István IV. és Pap András csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Szalai József tiszthelyettes Fodor Etelkával Csapon, Szigetvári Lipót őrmester Donauer Eleonórával Levél-en, Nyitray Mihály őrmester Fekete Magdolnával Irsán, Simon József őrmester Santa Erzsébettel; a szombathelyi III. kerületben: Tölgyes József törzsőrmester Szalai Gizellával Kiszaludon; a pécsi IV. kerületben: Vass Kálmán csendőr Stiegrád Erzsébettel Szigetváron, vitéz Somkői Jakab őrmester Méreg Irén Ilonával Balatonszabadin; a szegedi V. kerületben: Ignáth Márton őrmester Tóth Rózával Nagyváradon, Hegyes Péter csendőr Rab Annával Szegeden, Horváth László őrmester Zaka Máriával Makón; a kolozsvári IX. kerületben: Juhász Miklós őrmester Gizur Margittal Tápóibicskén, Balogh Lajos törzsőrmester Orbán Anna özvegyvel Dombóváron, Boros István II. őrmester Eichenbrenner Máriával Zsámbékon, Márton Károly őrmester Hetyésy Juliannával Bükkön.

Született. Nemes gyergyócsomafalvi Köllő András százados nejének László-András-Gábor fia; a budapesti I. kerületben: Várnagy Ferenc őrmester feleségének Vilmos-Ferenc fia, Rakonczai László őrmester feleségének Ilona-Erzsébet leánya, Balla József őrmester feleségének József-László fia, Diószegi József tiszthelyettes feleségének Ibolya-Zsófia leánya; a szombathelyi III. kerületben: Kovács Pál őrmester feleségének Judit leánya; a pécsi IV. kerületben: Benkő János őrmester feleségének Árpád-Gyöző fia, Tari János törzsőrmester feleségének Pirocska leánya; a szegedi V. kerületben: Sipos István I. törzsőrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, Gaál Bálint őrmester feleségének Zita-Gizella leánya, Kelemen János törzsőrmester feleségének Erika-Eva leánya, Lengyel István őrmester feleségének István fia, Bán Gyula törzsőrmester feleségének Gyula fia; a kolozsvári IX. kerületben: Kiss Gábor II. tiszthelyettes feleségének György fia, Kecskés István törzsőrmester feleségének László-Tibor fia, Szabó Péter törzsőrmester feleségének Agnes leánya, Balla Bernát törzsőrmester feleségének Ilona-Etelka leánya, Bérczes Géza őrmester feleségének Géza-Zoltán fia.

Halálozás. A kolozsvári IX. kerület állományába tartozó Békefi József tiszthelyettes József-István fia Hadadon meghalt.

Mindennemű

SPORTCIKKEK, VADÁSZFEGYVEREK, KERÉKPÁROK, pontos javítások

IRSAY JÓZSEF 68korosztály cónál. UJVIDÉK
A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvezmény. ll., Rékóczi Ferenc-u. 32. Tel.: 28-14

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-krt 4. Tel.: 118-194

BUTORT

bizalommal vásárolhatunk MESTITZ butorüzletében
KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-u. 30.

Kedvező fizetési feltételek. ALAPÍTÁSI ÉV 1869.

TANA FERENCZ

Műszaki és villamossági vállalat, rádiószaküzlet.
Csillárok villamossági cikkek,

KOLOZSVÁR,

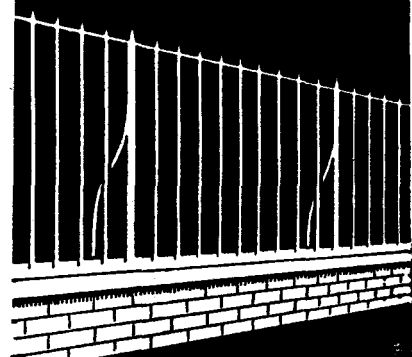
KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.

Telefon: 22-10

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

KERITÉSEK

MINDEN KIVITELBÉN

DEICHSEL

SODRONYGYÁR

BUDAPEST XIII. VÁCI ÚT 98. TEL.: 298.996

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átsziszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

MI BUTOR-t az ellsmerten megbízható

FAIPARI TERMELŐ

SZÖVETKEZET-nél vásárolhatunk a legkedvezőbb fizetési feltételekkel.

SZEGED, FEKETESAS-UTCA 9.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

P. I. Ószivác. Az igényjogosultsági igazolványra való igény a 45. életév betöltésével megszűnik, így hát Ön hiába kérné. De megnyugtadjuk, hasznát nem venné, mert a hiányzó végzettségét ez az igazolvány nem pótolná. Ez csak az elsőbbséget biztosítja pályázatoknál a többi pályázóval szemben, épp úgy, miként valakinek a vitézi-, hadirokkant-, vagy tűzharcos mivolta.

Balaton. Azon aztán igazán nincs mit szégyelnie, hogy sokan előbb megkapják a Nemzetvédelmi Keresztet, mint az ugyancsak igényjogosult csendőr. Ennek értékét nem az adományozás sorrendje szabja meg, hanem az a hazafias cselekedet és nemzethűség, amivel kiérdemelte. Azzal sem érhetünk egyet, amit a szerénységről mond. A szerénység a legszebb férfi erény, az erősek tulajdona. Hogy hasznos-e, vagy sem? Mi nem ebből a szemszögből nézzük a világot, a lelki értékek nem mérhetők a haszon serpenyőjében és Isten mentse attól, hogy bármikor is ide süllyedjenek! A szerénytelenség egyet jelent a kérkedéssel, a könyöklővel, törtetővel, a szájhósszal, akit Ön is megvet és elkerül. Így van, úgyé?

Á. I. cső. Az ara idegen nemzetisége természetesen nem lehet akadály a nőülés engedélyezésének, ha egyébként minden követelménynek megfelel. Mi azonban azt mondjuk, nézzen körül a magyar leányok között, azok valók elsősorban a magyar csendőr mellé élettársul. Az érti meg a gondolkozását, lelkét, az ad vérbeli magyar utódokat és az nevel azokból lángoló lelkű, minden áldozatra kész magyar férfiakat és nőket a magyar Hazának. Már pedig ez ma kötelesség, ezerszer inkább, mint bármikor! Ha nincs megfelelő magyar leány jelenlegi szolgálati helyén, akad a szülőfalujában, vagy máshol. Ráér utánajárni, ezt elsietni nem szabad.

Tiszalök Cs. J. Valószínűleg soká kell még várnia. Így van vele más is.

Ojtoz. Terjesszen elő kérvényt szolgálati úton a m. kir. külügyminisztériumhoz (Budapest, Vár) és kérje az okmány beszerzését. Ez hosszadalmas eljárás, de ezidőszert más megoldás nincs, hacsak a kérdéses területen élő ismerős nem vállalkozik rá.

Viktória. Ha kinevezése, vagyis 1926. előtt napibéres szolga volt (és nem kocsis, loápoló vagy közétkezési alkalmazott), akkor a 7000/1925. M. E. számú rendelet 23. §. 2. bekezdése szerint a kérdéses idő a három évenként emelkedő fizetési fokozat megállapításánál beszámít, ellenkező esetben nem.

K. A. 1922. Mindkét kérdésére választ talál mult számunkban a „Védj az egészséged“ és „Örökbefogadás“ jelíges üzeneteinkben.

Reménység. (Sz. L.) Elég zavaros leveléből azt olvassuk ki, hogy fegyelmi úton távolították el a testületből s ha így van, igényjogosultsági igazolványt nem kaphat. Ennek ugyanis egyik feltétele a jó minőség, már pedig akit fegyelmileg távolítanak el, annak jó minősítése nem lehet s az ilyenért a testület erkölcsi felelősséget nem vállalhat. Az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátás ugyanis ezt is jelenti.

Többeknek. Délvidéki emlékérem. Az emlékéremre nincs igényük, mert a Délvidéken nem is voltak.

77.777. Erre nézve történtek már kísérletezések, de éppen ezúton igazolódott, hogy a központi intézés sok elháríthatatlan nehézség miatt keresztülvihetetlen. 2. Jelenleg módosítás nem várható.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek, legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

I. J. Az „A—57” jelzetű Nősülési szabályzathoz kiadott 1. számú Függelék 5. §-a szerint a feltétel a 30. életév betöltése, legalább „jó” minősültség, takarékoság, rendezett anyagi viszonyok és egészség. Ez a rendelkezés az őrsön is meg van, olvassa el.

F. K. Ujvidék. A honvédelmi minisztérium közlése szerint a kéredezett cím nem található.

T. M. A családi pótlék legutóbbi rendezése a nyugdíjasok családtagjaira nem vonatkozik.

Árviz. Elismerésre méltó az a gondos előrelátás, amivel a mult év szomorú tapasztalatain okulva, esetleges újabb árvízveszélyre felkészülnek. Sajnos, ezzel számolni lehet és kell is. Óriási mennyiségű hó borítja megint az országot, a folyókat vastag jégpáncél fedi, minden azon fordul meg, hogy mikor és milyen mértékben áll be a nagyobb arányú olvadás. Lassan, lépésről-lépésre kezd-e olvadni a hó, vagy gyorsan. A nagyobb vizek mentén fekvő őrsöknek készen kell lenniük arra, hogy az áradás, illetve az azzal járó bajok leküzdése gyorsan, biztosan és eredményesen megtörténhesék. Az elmúlt év megmutatta, hogy melyek azok a feladatok, amelyek ezen a téren az őrsre hárulnak. Az előkészületeket azok alapján célszerű megtenni s a kapcsolatokat a szükséges helyekkel (hatóságokkal stb.) megteremteni. Az áradások leküzdésének előmunkálatairól egyébként a 247.579/1941. F. M. rendelet intézkedik. Ezt a rendeletet az érdekeltek jegyzők bizonyára kézben tartják már.

F. G. Nagyléta. A m. kir. honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába való felvétel pályázati hirdetménye az 1942. évi február 3-án kiadott 5. H. K. (szab. rend.)-ben jelent meg. Csak azokat az — egyébként is megfelelő — ifjakat veszik fel, aki 1942. IX. 1-én 14. életévüket már betöltötték, de a 16. életévüket még nem lépték túl. A H. K. a tiszti parancsnokságoknál megtekinthető. A pályázati hirdetményt a Budapesti Közlönyben is közlik, ezt pedig a jegyzők is megkapják.

99.999. Ezidőszerint, további intézkedésig, a kötelező lejártaival kilépési nyilatkozat alapján általában senkit sem lehet a testülettől elbocsátani. Egyesek különleges méltányolást érdemlő leszerelési kérelmét döntésre a H. M. úrhoz kell előterjeszteni. A honvédséghez való áthelyezést célzó kérelmeket sem veszik figyelembe.

Vitéz. Gyermekeken nagybátyja után csak abban az esetben avathatják Önt vitézzé, ha nagybátyja örökbe fogadja. Mint vitéz, 28. életévének betöltése után beadhatja nősülés iránti kérvényét, az előléptetés szempontjából azonban előnyben nem részesülhet. Ha csak előnyök biztosítása miatt igyekszik a vitézi címet megszerezni, távol áll attól a lelkiülettől, mely a vitézi intézmény lényege. Ez a tiszta magyar erények ápolása, fajtánk felemelése és megerősítése, de semmiképpen sem a haszonlesés. Bizonyára Ön sem így gondolta, de a levele ilyennek sikerült, jobban kell tehát vigyáznia.

T. L. Jászberény. Levelező lapon megrendelheti a nyárfa csemetékét a budapesti m. kir. erdőfelügyelőségtől (Tükör-utca 5.). Arasznyi csemetékéből 25 drb 30 fillérbe kerül, embermagasságúakból 1 drb csemete 30 fillérbe. Ezenkívül Önt terheli a vasúti szállítás költsége is. Ingyen nem adnak csemetét. Valószínű megfelel az arasznyi csemete is, mert ez a fajta gyorsan növekszik.

Tisztázatlan. 1. A közzéadás megkapja Ön után is a kenyérjegyet. Ha szabadságra megy és szüksége van kenyérjegyre, onnan kell kérnie a tvolléte idejére Önre eső részt. Annak alapján szerezzen azután váltójegyet. 2. A Szut. megengedi, hogy a havonként engedélyezhető 24 órai eltávoztást részletben is igénybe vegye a csendőr. További elaprózásról az utasítás nem beszél, mert ez már nem szolgáltná az eltávozás célját, de a szolgálatát sem. Ennek ellenére is, kisebb részletekben igénybevehető, ha a szolgálat megengedi.

Rémhírtérjesztés. 1. Ilyen megszorításról nem hallottunk. 2. Az előléptetéshez nem szólhatunk hozzá. Ez az előjárók hatáskörébe tartozik.

Szarvas. Előbbi szolgálati éve is beszámítanak a nyugdíjba. Ha egy évnél nem nagyobb a megszakítás, akkor a rang megállapításánál is figyelembe veszik.

Hadapród. Ezek az ügyek kizárólag a honvédelmi minisztérium hatáskörébe tartoznak, az eseteket külön-külön bírálják el, ennél fogva nem szólhatunk hozzá.

Bizonytalan. Egészen természetes, hogy a járórtárs iskolát el kell végezni akkor is, ha már végelegesítették. Erről gondoskodik a felsőbbség, ne legyen rá gondja.

Zsitva 135. — 1. Csupán fogság elszívéséért a Nemzetvédelmi kerestet nem ítélik oda. Ehhez az 1918. és 1919. évi nemzetközi forradalmak idején a nemzetközi forradalmak megdöntésére irányuló, vagy a hazánktól elszakított és utóbb a Szent Koronához visszatért területeken az idegen megszállás alatt önként vállalt olyan tevékenység szükséges, mellyel az illető életét veszélyeztette, vagy szabadságvesztést szenvedett. 2. A magyarság szempontjából megbízhatatlan apa leányát csendőr nem veheti el. Sőt, ilyen leánnyal vagy családdal még csak nem is érintkezhet. Önnek sem ajánljuk ezt. Jól tette, hogy érdeklődött.

Vita. A Nyomozókulcs rendszersítése óta nem fordult és nem is fordulhatott elő olyan eset, hogy magában a Nyomozókulcsban visszavonás is szerepelt volna. A Nyomozókulcsban csak az I., II. és III. fejezet foglal helyet, míg a visszavonásokat az I. és II. számú pótlékban felvett IV. fejezet tartalmazza.

12.345. A testőrséghez most nincs felvétel.

Szalárdi őrsöt kérjük, értesítsék alkalmilag Lőrincz József ny. őrmester, szalárdtelepi lakost, hogy az összeomlás előtti tömegkövetelések elértéktelenedtek. Ezek az összegek odatesztek.

Hivatásos. 1. Korai még erről beszélni. Várja meg nyugodtan a végrehajtási rendeletet. 2. Az engedélyezett magánpisztolyt csak szolgálaton kívül viselheti, de akkor is csak zsebben, illetve a ruházat alatt. Derékszíjon, kard helyett nem. Az Öltözeti Táblázat megmondja, hogy miként kell a csendőrnek öltözködni. 3. A legénység előléptetési szabály úgy intézkedik, hogy aki egy évnél tovább volt várakozási illetményekkel szabadságon, annak újból meg kell állapítani a rangját, ha a tényleges szolgálatba visszatér. Ennek a rangmegállapításnak meg vannak a szabályai s eszerint jártak el az Ön esetében is. Mások is így vannak hasonló helyzetben, Önnek is meg kell ebben nyugodnia. Mint katona, nem is tehet mást. Ebből láthatja, hogy nem helyeseltük fel fogását és eljárását.

Izmaelita. Sürgős! Ilyen nevű nyugdíjas bajtársunk nincs. A levélpapírja igen nagyfokú „spórolás”-ra vall, viszont, akkor mért nem írt levelezőlapon?

Tréfa. Jót mulattunk rajta, de úgy gondoljuk, hogy most az egyszer még sem sikerült. Igen? Kérünk választ, így van-e? Minden rokonszenvünk az Önöké.

Próbacsendőr. Helyesen tette, hogy hozzánk fordult. A könyvet nem ajánljuk, szakembereknek való. Ha van ideje — úgy tudjuk, azon az őrsön van —, vegye elő a régi Csendőrségi Lapokat, nem is sejtji, hogy milyen érdekes olvasnivalója lesz! A mi lapunk a tapasztalatok nagytékű tárháza, örökké élő útmutatója öregnek-fiatalnak, bajtársak írásai a legvalóbb csendőri életből. Kell-e komoly csendőrnek ennél jobb, értékesebb könyv? Egyébként mindig készségesen állunk rendelkezésre abban, hogy jó könyveket ajánljunk bajtársainknak. Üdvözljük, Ön jó csendőrnek ígérkezik, adja Isten, hogy úgy is legyen. Ma és a jövőben csak lelkes emberek vihetik jó úton a haza sorsát.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-kr 36. Tel.: 120-739